Batéi Közös Önkormányzati Hivatal
Mosdósi Kirendeltsége
7257 Mosdós Kossuth u. 1/a
Tel/Fax: 82/579-022
e-mail: info@mosdos.hu

Ügyiratszám: M/24-3 /2018.

Tárgy: Jkv. felterjesztése

SOMOGY MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

KAPOSVÁR

Nagy Imre tér 1.

7400

T. Cím!

Mellékelten megküldöm Mosdós Községi Önkormányzat Képviselő-testületének **2017. december 28-án tartott nyílt képviselő-testületi üléséről** készült jegyzőkönyvet és annak mellékleteit.

Mosdós, 2018. február 2.

Tisztelettel:

Patakiné Kercsó Szilvia
jegyző megbízásából

Tormási Andrea
aljegyző

Batéi Közös Önkormányzati Hivatal Mosdósi Kirendeltsége * Aljegyző *

Jegyzőkönyv

Készült Mosdós Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2017. december 28-án 10.00 órakor kezdődő Mosdós, Kossuth u. 1/A. Mosdósi Községházán tartott nyílt testületi üléséről.

Jelen vannak:
Keresztes József-polgármester
Dr. Karvaly Ildikó alpolgármester
Eperjesi József képviselő
Sándor Tamás képviselő
Hiányzik: Vargáné Bernáth Krisztina képviselő

Tanácskozási joggal:
Tormási Andrea aljegyző –jegyző megbízásából

Keresztes József-polgármester köszönti az aljegyzőt és a megjelent képviselőket. Megállapítja, hogy a testület határozatképes, mivel 5 fő képviselőből 4 fő jelen van. Ismerteti a meghívóban szereplő napirendi pontokat, javasolja elfogadni.

4 fő jelenlévő képviselő szavaz:
Mosdós Önkormányzat Képviselő-testülete 4 igen egyhangú szavazattal az alábbi határozatot hozza:

218/2017. (XII. 28.) sz. Mosdós Önkormányzat Kt. határozat:
Mosdós Önkormányzat Képviselő-testülete a 2017.12.28-i meghívóban szereplő napirendi pontokat elfogadja és tárgyalja.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

Keresztes József-polgármester a jegyzőkönyv hitelesítőnek Eperjesi József képviselőt javasolja.

4 fő jelenlévő képviselő szavaz:
Mosdós Önkormányzat Képviselő-testülete 4 igen egyhangú szavazattal az alábbi határozatot hozza:

219/2017. (XII.28.) sz. Mosdós Önkormányzat Kt. határozat:
Mosdós Önkormányzat Képviselő-testülete a jegyzőkönyv hitelesítésére Eperjesi József képviselőt választja.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

Napirendek:

1. Településképi Arculati Kézikönyvről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

2. A településkép védelméről szóló rendeletről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

3. Egyéb ügyekről
Előadó: polgármester
Előterjesztés: szóbeli

Napirendek tárgyalása:

1. Településképi Arculati Kézikönyvről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

Keresztes József polgármester: a véleményezésre megküldött településképi arculati kézikönyvről a szakhatóságok megküldték az állásfoglalásokat, amelyeket és az azokra történő módosításokat, javításokat az írásos előterjesztésben egy táblázatban összefoglalva megkapták a képviselők. Javasolja a TAK elfogadását a módosítások után, kéri a képviselőket, hogy kézfelemeléssel szavazzanak.

Határozati javaslat:
Mosdós Község Önkormányzata Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján, a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép védelemmel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 5/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelet szerinti partnerek, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztés stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti államigazgatási szervek véleményének kikérésével megtárgyalta a „Mosdós Településképi Arculati Kézikönyve" című dokumentumot és azt jóváhagyja.

A Képviselő-testület hozzájárul ahhoz, hogy az elfogadott településképi dokumentumok közzététele, valamint az államigazgatási szerveknek történő megküldése megtörténjen.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

4 fő jelenlévő képviselő szavaz:
Mosdós Önkormányzat Képviselő-testülete 4 igen egyhangú szavazattal az alábbi határozatot hozza:

220/2017. (XII.28.) sz. Mosdós Önkormányzat Kt. határozat:
Mosdós Község Önkormányzata Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján, a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép védelemmel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 5/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelet szerinti partnerek, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztés stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti

államigazgatási szervek véleményének kikérésével megtárgyalta a „Mosdós Településképi Arculati Kézikönyve" című dokumentumot és azt jóváhagyja.

A Képviselő-testület hozzájárul ahhoz, hogy az elfogadott településképi dokumentumok közzététele, valamint az államigazgatási szerveknek történő megküldése megtörténjen.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

2. A településkép védelméről szóló rendeletről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

Keresztes József polgármester: a településkép védelméről szóló rendelet-tervezetet is írásban megkapták a képviselők. A szakhatóságoktól a vélemények visszaérkeztek, az állmai főépítész is áttekintette a tervezetet. Kérdezi, hoyg van-e kérdés a rendelettervezettel kapcsolatban?

Eperjesi József képviselő: a 7. paragrafus (2) bekezdés f pontjában leírtakkal nem igazán lért egyet, miért nem lehet pl. egy klímaberendezést az épületre bárhova tenni, ahova leggazdaságosabban telepíthető.

Keresztes József polgármester: nem gondolja, hogy megoldhatatlan lenne az, hogy egy klíma külső egysége ne az épület utcafronti falára kerüljön, biztosan nem szép látvány lenne, de az ott lakónak sem biztos, hogy ez lenne az igénye. Kérdezi, hogy van- e még észrevétel, amennyiben nincs, kéri, hogy a rendleet elfogadásáról kézfelemeléssel szavazzanak.

A képviselő-testület a téma megvitatása után 5 igen egyhangú szavazattal az alábbi rendeletet alkotta:

Mosdós Község Önkormányzata Képviselő-testülete
12/2017. (XII.29.) önkormányzati rendelete
A településkép védelméről

(A rendelet teljes szövege a jegyzőkönyv mellékletét képezi.)

3. Egyéb ügyekről
Előadó: polgármester
Előterjesztés: szóbeli

Keresztes József polgármester: elmondja, hogy a Belügyminisztérium pályázatán az Ifjúság utca útburkolatának és a Tóth Ilona utca járdájának a felújítására 12,6 Millió forintot nyertek, ehhez 2,2 millió forint önerőt kell majd hozzátenniük. A VP-s pályázat is pozitív elbírálásban részesült, a hegyre vezető út egy szakaszának felújítására 6,5 millió forint a támogatás, ehhez szükséges önerő 1,275 millió forint. A temetői bejárati útra beadott pályázat is nyert, 1 millió 250 ezer forint a támogatás, ehhez nem szükséges önerőt tenniük.

Más napirendi pont nincs, a polgármester megköszöni a részvételt és 8.55 órakor az ülést bezárja.

K.m.f.

Keresztes József
polgármester

HOSDÓS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐTESTÜLETE

Tormási Andrea
aljegyző

Eperjesi József - képviselő
jk. hitelesítő

Mosdós község Polgármesterétől

Tárgy: Meghívó a Képviselő-testület 2017. december 28-i testületi ülésére

.....

.....

Ezúton tisztelettel meghívom a Képviselő-testület 2017. december 28-i testületi ülésére, és mellékelten megküldöm a napirendek írásos anyagát – szíves áttanulmányozás végett.

Az ülés helye: Mosdós Községháza
Az ülés időpontja: 2017. december 28. (csütörtök) 9.00 óra

Napirendje:

1. Településképi Arculati Kézikönyvről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

2. A településkép védelméről szóló rendeletről
Előterjesztés: írásos
Előterjesztő: Keresztes József polgármester

3. Egyéb ügyekről
Előadó: polgármester
Előterjesztés: szóbeli

Megjelenésére feltétlenül számítok.

Mosdós, 2017. december 21.

Keresztes József sk.
polgármester

J E L E N L É T I I V

Készült Mosdós község Képviselő-testületének 2017. december 28. napján megtartott nyilvános testületi ülésén.

Jelen vannak:

Keresztes József	**polgármester**	.....
Máthéné Dr. Karvaly Ildikó	**alpolgármester**	.....
Eperjesi József	**képviselő**	.....
Sándor Tamás	**képviselő**	.....
Vargáné Bernáth Krisztina	**képviselő**	.....
Bogdán Alexandra	**MRNÖ elnök**	.....
Patakiné Kercsó Szilvia	**jegyző**	.....
Tormási Andrea	**aljegyző**	.....

Érdeklődő állampolgárok:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Előterjesztés a 2017. december 28-i testületi ülésre- 1.-2. napirend

Tisztelt Képviselő-testület!

Mosdós Község Önkormányzata Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény értelmében elkészítette Mosdós Településképi Arculati Kézikönyvét (továbbiakban: TAK) és településképi rendeletét (továbbiakban: Tkr.) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) eljárási szabályai szerint. A véleményezés és egyeztetés több lépcsőben történt. Először a lakosság és más partnerek előzetes tájékoztatása történt meg a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép védelemmel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 8/2017. (VII. 17.) önkormányzati rendelet szerint. Ezzel egy időben a Rendelet szerinti adatszolgáltatási kérelmek feltöltésre kerültek a Lechner Tudásközpont digitális egyeztető felületére. A beérkezett adatok felhasználásra kerültek a TAK és Tkr. készítésekor. A tervezetek lakossági és hatósági véleményeztetése megtörtént. A hatósági véleményezés szintén a Lechner Tudásbázis digitális egyeztető felületén kellett, hogy történjen a Rendelet előírásai alapján. A feltöltésre 2017. november 29-én került sor, a beérkezett vélemények szerint átdolgozott TAK és Tkr. tervezetek jelen előterjesztés mellékletét képezik. A partnerségi véleményeztetés keretein belül a 2017. november 29-én összehívott lakossági fórumon szóban, valamint ezt követően írásban 2017. december 07-ig lehetett véleményt benyújtani. A lakosság részéről nem érkezett észrevétel. A szakhatóságok részéről érkezett vélemények alapján a TAK és Tkr. tervezetek átdolgozása megtörtént.

Alábbiakban mellékeljük a TAK és Tkr. szakhatósági véleményekről készült táblázatos kimutatásokat:

TAK beérkező vélemények és kezelésük a testületi döntés alátámasztásához

település neve: MOSDÓS
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Pécsi Hatósági Iroda (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság)
(iktatószám: CP/22673-4/2017)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
A dokumentumok hírközlési érdeket nem sértenek, a Hatóság kifogást nem emel.	-	-

Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály (Kulturális Örökség védelméért felelős miniszter)
(ügyiratszámuk: SO-04/D/EOH/1913-2/2017)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
Szalacskai őstelep helyett lelőhely kifejezést kérem használni 10.oldal	igen	javítva,
régészeti jelentőségű terület helyett a régészeti lelőhely kifejezést kérjük használni a 16. oldalon	igen	javítva,
Mosdóson 20 régészeti lelőhely van nem 18	igen	javítva,
Római katolikus templom ex -lege műemléki környezete - a karikázott etrület hivatalos neve	igen	javítva,

Duna-Dráva Nemzeti Park

vélemény	elfogadásra került	indoklás
Határidőn belül nem adott véleményt.	-	-

Somogy Megyei Építész Kamara (Magyar Építész Kamara)
(iktatószám: 125-1/2017)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
nincs észrevétel		

TKR beérkező vélemények és kezelésük a testületi döntés alátámasztásához

település neve: MOSDÓS
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Pécsi Hatósági Iroda (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság)
(iktatószám: CP/22673-4/2017)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
A dokumentum hírközlési érdeket nem sért, a Hatóság kifogást nem emel.	-	-

Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály (Kulturális Örökség védelméért felelős miniszter)
(ügyiratszámuk: SO-04/D/EOH/1913-2/2017)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
Nem tett észrevételt.	-	-

Duna-Dráva Nemzeti Park

vélemény	elfogadásra került	indoklás
Határidőn belül nem adott véleményt.	-	-

Somogy Megyei Kormányhivatal Kormánymegbízotti Kabinet Állami Főépítész
(ügyiratszámuk: SOD/08/315-2/2017.)

vélemény	elfogadásra került	indoklás
A rendelet tervezet 2. § (3) bekezdését javasolják törölni.	igen	törölve
A rendelet tervezet 3. § (1) bekezdésében az „...e rendelettel, illetve..." szövegrészt javasolják törölni.	igen	törölve
A rendelet tervezet 6. § (2) bekezdésének első mondatában foglaltakat kérik javítani.	igen	javítva
A rendelet tervezet 6. § (3) bekezdésében a lakókocsi használatát javasolják továbbgondolni, annak hatósági műszaki engedélyére tekintettel.	igen	javítva
A rendelet tervezet 7. § (1) bekezdés e) pontjában a „tilos" szó helyett a „nem javasolt" kifejezés használatát javasolják.	igen	javítva

A rendelet tervezet 7. § (2) bekezdés d) pontját továbbgondolásra javasolják a kortárs és minőségi fémlemezfedések alkalmazhatósága tekintetében, különös tekintettel a szakrális építményekre.	igen	javítva
A rendelet tervezet 7. § (2) bekezdés g) pontjának rendelkezését kérik átgondolni.	igen	javítva
A rendelet tervezet 9. § (5) bekezdés d) pontját kérik törölni.	igen	törölve
A rendelet tervezet 10. § (2) bekezdését az alábbiak szerint javasolják kiegészíteni: „...érdekében, illetve más jogszabályban meghatározottak szerint lehet eltérni.";	igen	kiegészítve
A rendelet tervezet 11. § (2) bekezdésében kötelezővé tett konzultációt javasolják csak ajánlott lehetőséggé tenni az építési tevékenység megkezdését megelőzően.	nem	a jogszabály lehetőséget ad kötelezővé tenni

A településképi arculati kézikönyvet a Képviselő-testületnek határozattal, a településképi rendeletet önkormányzati rendelettel kell jóváhagynia. A TAK jóváhagyása meg kell, hogy előzze a Tkr. elfogadását. A jóváhagyott kézikönyvet és településképi rendeletet az önkormányzat honlapján közzé kell tenni 15 napon belül, valamint nyomtatásban a közös önkormányzati hivatalban. Ezen túlmenően az elfogadott dokumentumokat az elfogadásról szóló jegyzőkönyvvel együtt digitális formában meg kell küldeni, a Lechner Tudásközpontba, az állami főépítész hatáskörében eljáró megyei kormányhivatalba és a megyei kormányhivatal illetékes járási építésügyi osztályának, vagy elérhetővé kell tenni a Rendelet 43/B. § (1) c) alpontja szerint.

Határozati javaslat:
Mosdós Község Önkormányzata Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján, a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép védelemmel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 5/2017. (II. 24.) önkormányzati rendelet szerinti partnerek, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztés stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti államigazgatási szervek véleményének kikérésével megtárgyalta a „Mosdós Településképi Arculati Kézikönyve" című dokumentumot és azt jóváhagyja.

A Képviselő-testület hozzájárul ahhoz, hogy az elfogadott településképi dokumentumok közzététele, valamint az államigazgatási szerveknek történő megküldése megtörténjen.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a dokumentumok elfogadását.

Mosdós, 2017. december 21.

Keresztes József
polgármester

MOSDÓS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017.

TARTALOMJEGYZÉK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 1

KÖSZÖNTŐ 3

BEVEZETÉS 4

Mosdós címere 5
MOSDÓS BEMUTATÁSA 6

Mosdósi Táj 6
Mosdósi táj 7
Mosdós történelmi felméréseken 7
Településszerkezet 7
ÖRÖKSÉGÜNK 7

Kultúra 7
Vigadó hegy 7
Műemlék 7
Régészeti jelentőségű területek 7
Helyi védelem alatt álló épületek 7
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK 7

Történeti lakóterületek 7
Kialakult lakóterületek 7
Új lakóterület 7
Szőlőskert 7
Kórház területe 7
Lakossági vélemények 7

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ 7

Kialakult lakóterületek 7
Történeti lakóterületek 7
Új lakóterület 7
Szőlőhegy 7
Gazdasági területek 7
KÜLTERÜLET, MOSDÓS KÖRNYEZETE 7

TÁJI, ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK 7

KERÍTÉSEK 7

KERTEK 7

HOMLOKZATKÉPZÉS 7

RÉSZLETEK 7

AJTÓK, ABLAKOK 7

UTCÁK, TEREK, közkertek 7

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK 7

ENERGIAELLÁTÁSI ÉS HÍRKÖZLÉSI ÉPÍTMÉNYEK 7

JÓ PÉLDÁK 7

IMPRESSZUM 7

KÖSZÖNTŐ

„Múltból, jelenből és jövőből van összegyúrva az emberiség. Akik ma élnek, csupán egy nagy folyamatnak részesei. Amit ma építesz, alkotsz magadnak, abban apáid és nagyapáid vére-verejtéke is benne van. Minden, ami a múltat idézi, otthonosabbá teszi a jelent is."

Rónaszegi Miklós

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a MOSDÓSON élő embereket és azokat. akik a jövőben itt akarnak lakni, dolgozni.

Nagy örömömre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a településünk értékeit bemutató Településképi Arculati Kézikönyvet. A kézikönyv a falu örökségének, értékes épületeinek, tájainak bemutatásával lehetővé teszi minden olvasó számára, hogy megismerjék és felismerjék e település megőrzendő és tovább szépítendő értékeit. Az ajánlások a helyi tényleges építészeti értéketeket mutatják be, a szabadon választható lehetőségek megismertetésével. Az elvárásokat jó példák fotóival, illetve rajzolt vázlatokkal tettük érzékletessé és mindenki számára könnyen érthetővé.

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb – még ha olykor figyelmen kívül is hagyott – feltétele. Felelősek vagyunk azért, hogy régi és új épületeink hozzájáruljanak a falu képének jobbá tételéhez, harmonikusan illeszkedjenek környezetünk hagyományos épített és természetes kincsei alkotta tájba.

Szeretném megköszönni az arculati kézikönyvben összeállításában véleményükkel, javaslatukkal közreműködő polgárok, civil szervezetek, szakemberek munkáját.

Kellemes lapozgatást kívánok a település új oldalait is megmutató kiadványhoz, amelyet – elképzeléseink szerint – folyamatosan fejlesztve, a mindenkori településállapothoz igazítunk.
Büszkén vállalva e szép település vezetését

Keresztes József
polgármester.

1

BEVEZETÉS

Egy település megjelenésében az elsődleges benyomást a természeti és az építészeti megjelenése adja. A települési arculati kézikönyv irányt mutat a település struktúrájának, hagyományainak, jellegzetességeinek bemutatásával az építészeti, utcaképi, arculati fejlesztéshez.
Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni vagy oly módon tudjon egy épületet felújítani, ami a település arculatához, és a közösség által megfogalmazott igényekhez legjobban illeszkedik.

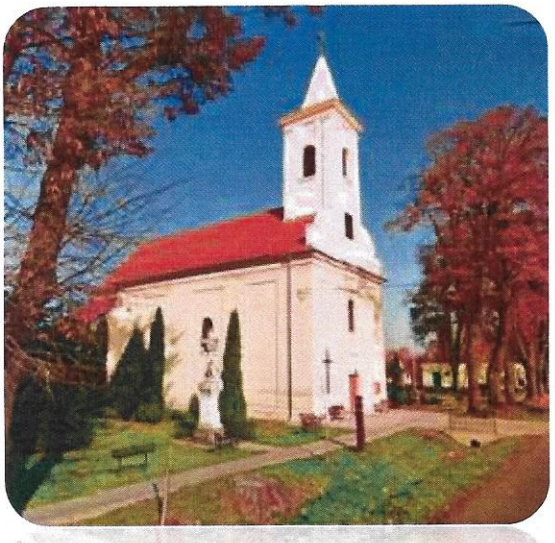

Az Arculati kézikönyv egy ajánlás, nem szigorú kötött szabályok szerinti rendszer, hanem irányvonalat mutató dokumentum, melynek célja a valós értékek megismertetése a település lakóival vagy azokkal akik valamilyen szempontból kapcsolódnak vagy kapcsolódni kívánnak a településhez.

Mosdós címere

Mosdós község címere vágással kettéosztott, álló háromszögű pajzs, melynek felső zöld mezejében kétszintes, vörös tetős, fekete ablakos ezüst kastélyépület áll, bejáratának két oldalán, valamint mindkét szélén egy-egy hegyes végű toronnyal. Az alsó mező három vágás és két hasítás által 12 részre van osztva, mely arannyal és kékkel van sakkozva. A színezés a mező jobb felső sarkában arannyal kezdődik.

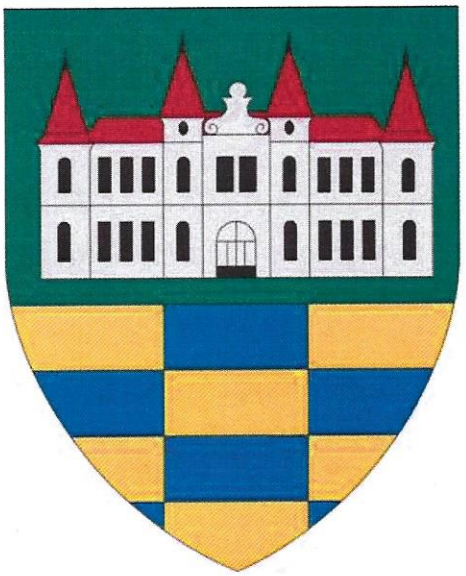

2

MOSDÓS BEMUTATÁSA

Mosdós Somogy megyében a Kapos folyó völgye és a 61-es főközlekedési út között fekszik.

A megyeszékhelytől Kaposvártól 17 kilométerre, Dombóvártól 12 kilométernyire található, a települést keletről Nagyberki és Kisgyalán, nyugatról Baté és Kaposkeresztúr, délről Gödre, észak-nyugatról Fonó határolja.

A község belterülete mellett halad a Kaposvár – Dombóvár vasút-vonal, de a legközelebbi megállóhelye a szomszédos Nagyberkiben van, A vasút felújítása 2017 évben elkészült és ezáltal várhatóan a települési szakaszon is jelentősen felgyorsul majd a vasúti közlekedés

A tömegközlekedést kielégítően megoldja a települést érintő napi közel 40 autóbusz-járat. A települést Nagyberkivel kiépített kerékpárút is összeköti., melynek folytatása remélhetőleg a közeljövőben el

Mosdósi táj

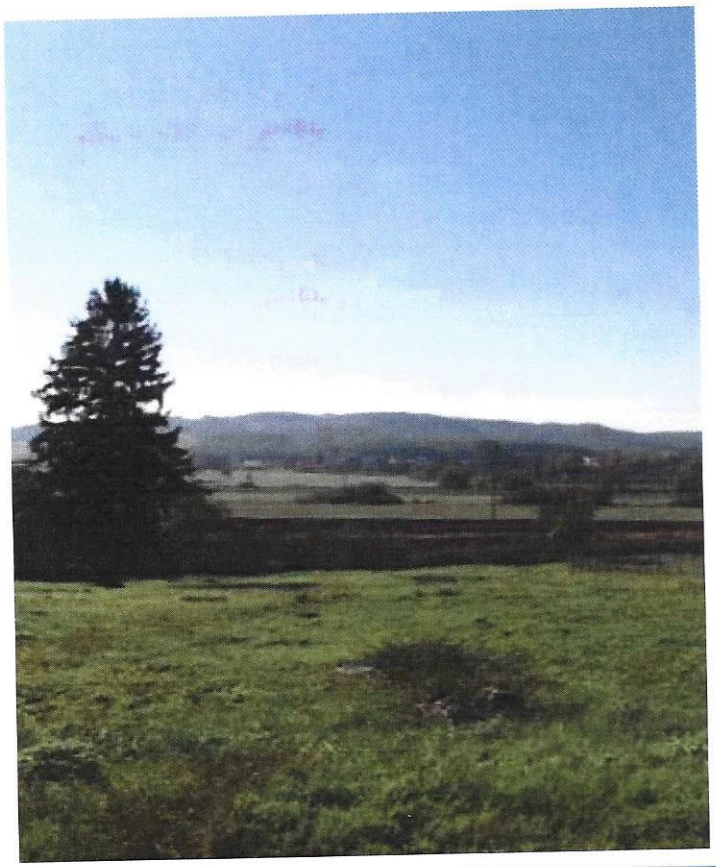

A mosdósi tájat érdekes hármasság jellemzi:

Az északi részen a Kaposmenti- dombság legdélibb része inkább már a hullámos síksági tájtípusba tartozik, enyhén lejt a Kaposvölgy felé, szántóművelésű kultúrtáj.

A déli rész a Zselicség része, magasra kiemelt, erősen tagolt erdős dombság. E két különböző tájarculatot a Kapos és mélyfekvésű völgye osztja ketté

A település déli területeit nagyrészt erdők fedik, melyek több erdőbirtokosság kezelésében vannak. Ezen erdőségek közelében található a hagyományosan szőlő művelésű zártkert (Vigadóhegy).

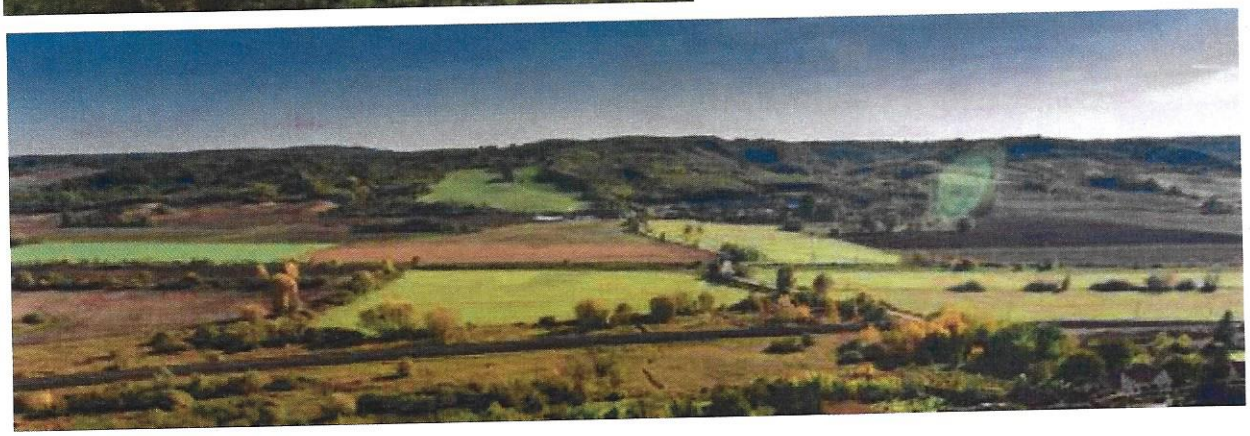

Mosdós történelmi felméréseken

Első Katonai Felmérés
(1763-1787)

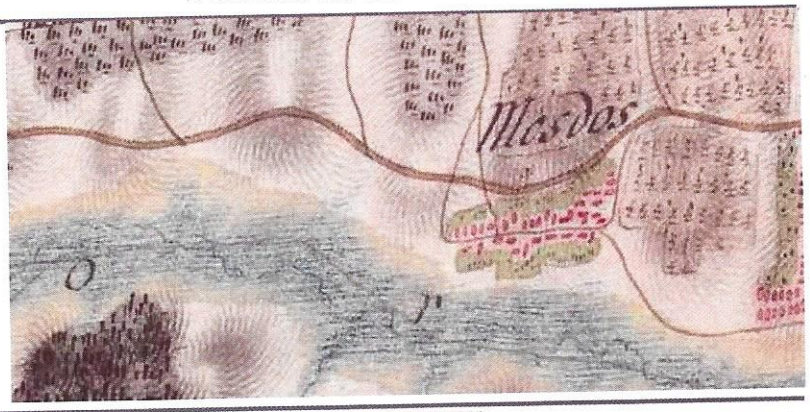

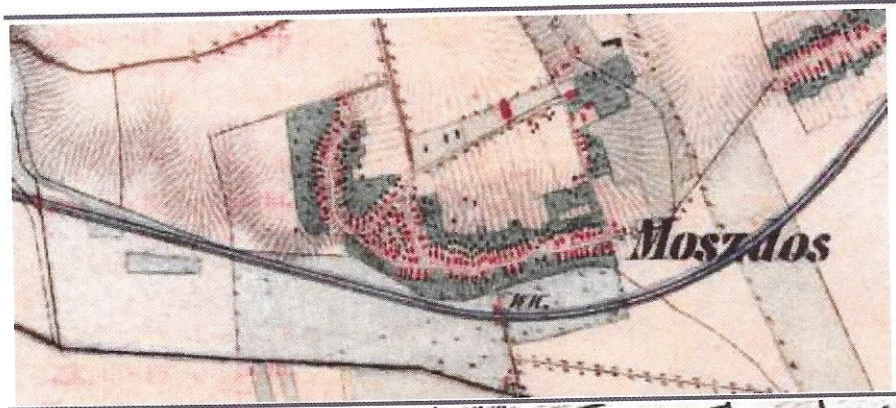

Második Katonai Felmérés
(1806-1869)

Harmadik Katonai Felmérés
(1869-1887)

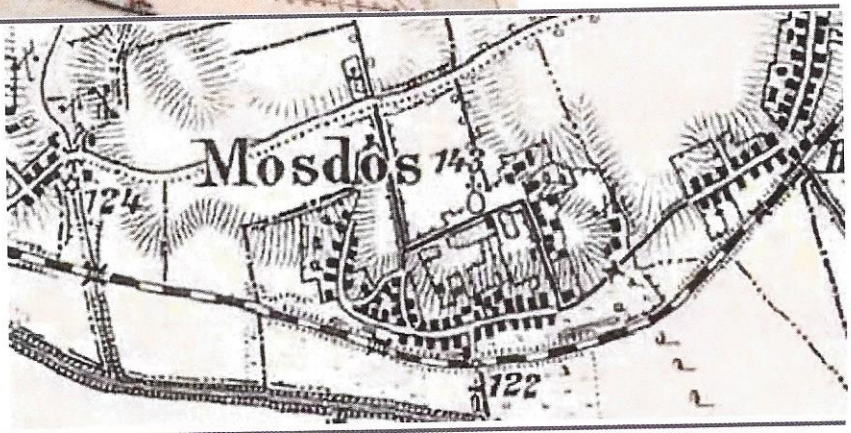

Magyar Királyság (1869-1887)

Településszerkezet

Mosdós több mint 300 lakóépülete tíz utcában települt. A falu képet a szépen karbantartott porták, épületek határozzák meg, de előfordulnak erősen leromlott állagú épületek is.

A település telkeinek alaprajzai között megtalálhatók a szélesen terpeszkedő és a hosszan elnyúló telekalakítások is, az utcák nagy részét ma is jellemzi a fésűs, gyakran szalagparcellás beépítés. De döntően a hosszúkás telekalakítási forma a meghatározó, ahol a hátsó területek kert művelésére nyílik lehetőség.

A település belterülete a Hunyadi, Ady, Rákóczi utca mentén szerveződött organikus telek kialakítású lakóterületre, a Kossuth utcától északra kialakult, tervezett utcaszerkezetű északi lakóterületre, valamint a kórház területére osztható fel.

Intézmények

- Katolikus templom
- Óvoda és kultúrház
- Közösségi ház
- Hivatal és Orvosi rendelő
- Posta
- Kórház

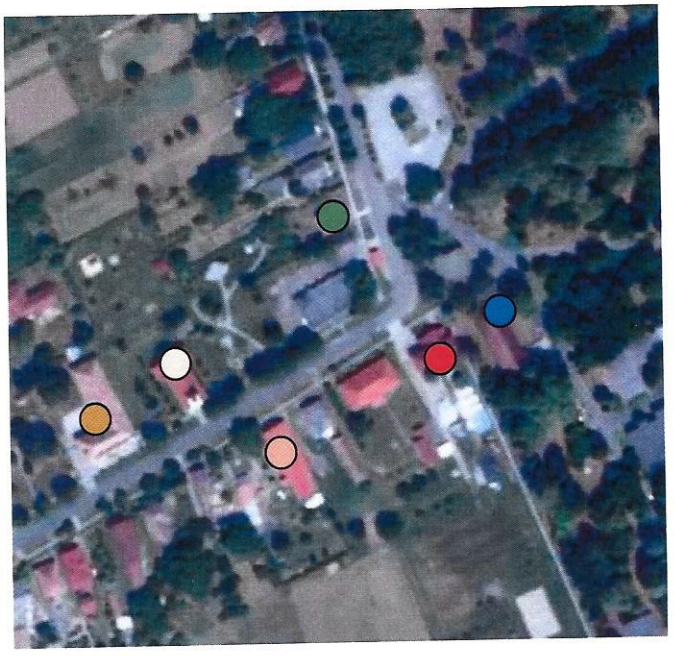

Az intézmények zömében a Petőfi Sándor, valamint a Kossuth Lajos utcák mentén találhatók. A katolikus templom nyugati szomszédságában az óvoda és kultúrház, a Közösségi ház a templommal szemközt található. A posta a Petőfi utca 3-ban található.

3

ÖRÖKSÉGÜNK

A község határában talált leletek, ill. feltárt temetkezési helyek arra utalnak, hogy itt kelták laktak az időszámítás előtti évezred közepén és messze földön híres telepet építettek ki. A Szalacskai őstelep mint fejedelmi székhely dunántúli gócpont volt, pénzverővel, bronzöntödével és kovácsműhellyel. A falu történetét okleveles adatok alapján 1535-től ismerjük. Iskoláját 1730-ban alapították. A XIX. század végén a község legnagyobb földbirtokosa, őrgróf Pallavicini Ede épített egy skót lovagvárakat utánzó kastély, amelyben ma a kórház működik. A 37 hektáron elterülő Kórház területe magában foglalja a kastélyegyüttest, amelyet szép, rendezett park fog közre. A parkban több szobor is található, neves szobrászok munkái. Fontos szerepet tölt be a foglalkoztatásban a kórház, melynek kiszolgáló személyzete jórészt helybeliekből és környékbeliekből tevődik össze.
1898-ban Paulai Szent Vincéről nevezett kisdedóvót és leányiskolát alapítottak a községben, amelyben ma óvoda üzemel

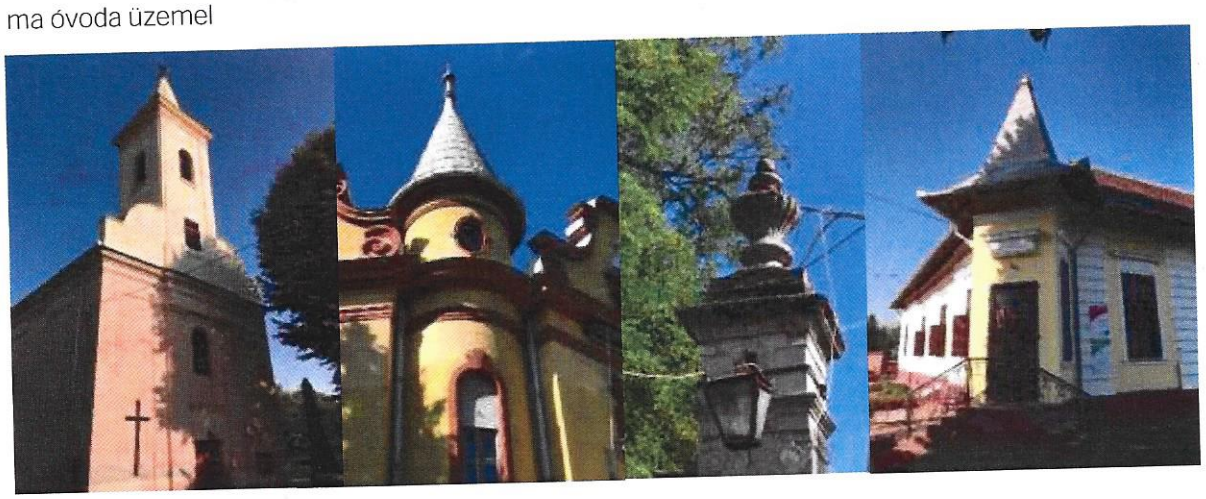

A település Petőfi utcájában található a falu nevezetessége, a fent már hivatkozott Pallavicini-kastélyegyüttes, mely meghatározza a község arculatát. A nagy értékű ingatlan már messziről felhívja magára a figyelmet szépen rendbetartott, ritka fafajokkal beültetett hatalmas parkjával. A kastély a skót lovagvárak formájára épült, merőben eltér a helyi építészet jellemző vonásaitól. Hatalmas kertje és a település épületegyütteseitől való különállása Mosdós településszerkezetébe be tudott illeszkedni, és annak szerves részévé tudott válni.
A jelenleg kórházként működő épületeket 17 hektáros park veszi körül. A növények többségét a XIX. században ültették, de a kórház is rendszeresen telepít exótákat. A fák között hangulatos sétautak találhatók, melyek romantikus hangulatot teremtve mind barátságosabbá teszik a környéket.

Kultúra

Mosdóson óvoda működik. A kulturális igényeket a Közösségi ház igyekszik kielégíteni, benne a klubhelyiséggel, könyvtárral. A kultúra megőrzése a településen élők számára mindig is elsőséget élvező szempont volt. A település minden évben megrendezi a település falu napját, ahol a hagyományok és a kultúra megőrzéséről nem csak a környékbeli hagyományőrzők fellépésével és bemutatóival gondoskodnak, hanem mindemellett működik a településen a Mosdósi Kulturális és Hagyományőrző Egyesület ésa Mosdósért Egyesület is. Mindkét egyesület célja, hogy ápolja, kutassa Mosdós és környezetének népi hagyományait, történelmét, eszközeit. Az egyesületek önálló kulturális napokat is szerveznek.

Hagyományőrző Egyesület

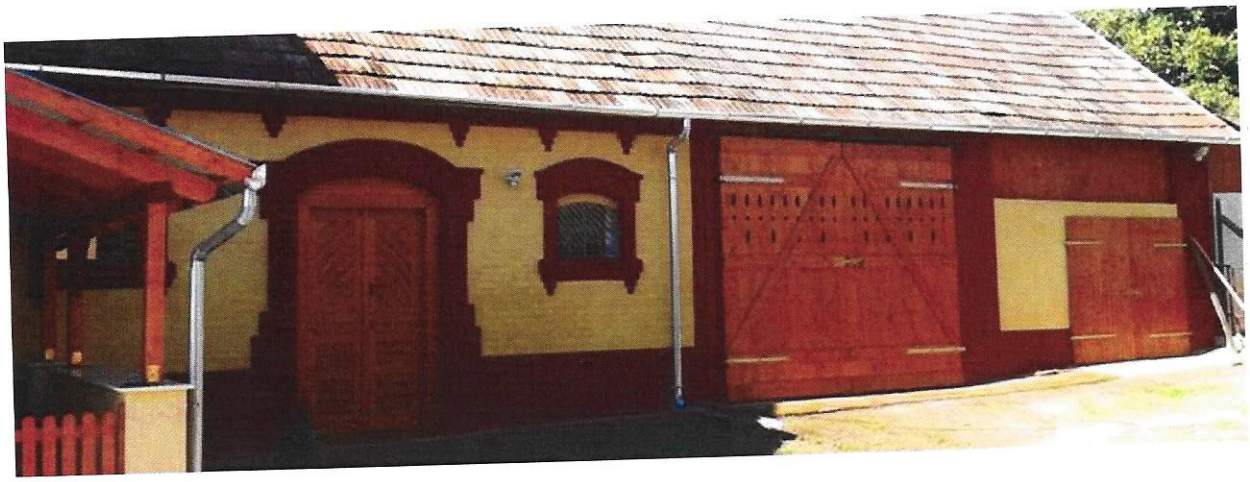

Vigadó hegy

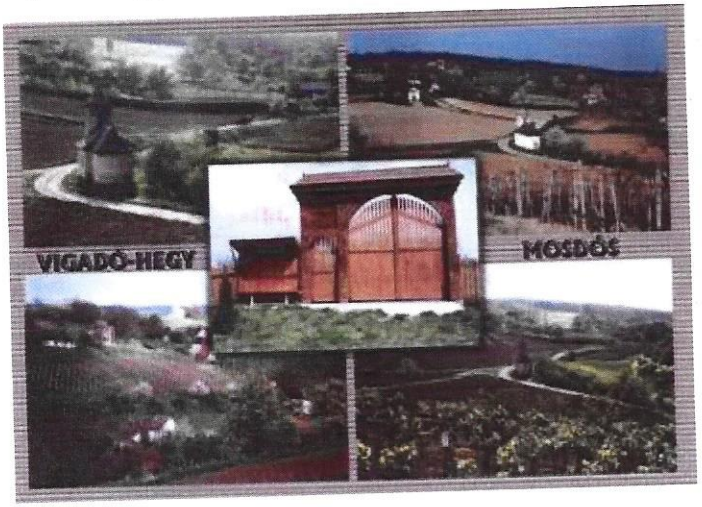

A községtől délre 2 km-es távolságba helyezkedik el a kiváló mikro-klímájának köszönhetően a harmonikus, zamatos borokat termő Vigadó hegy. A szép, rendezett pincékben kiváló borok érlelődnek. A Vigadó hegy látványosságai a Székely kapu, kopjafák, a kápolna és a kilátó.

Műemlék

Mosdós területén két műemlék, található.

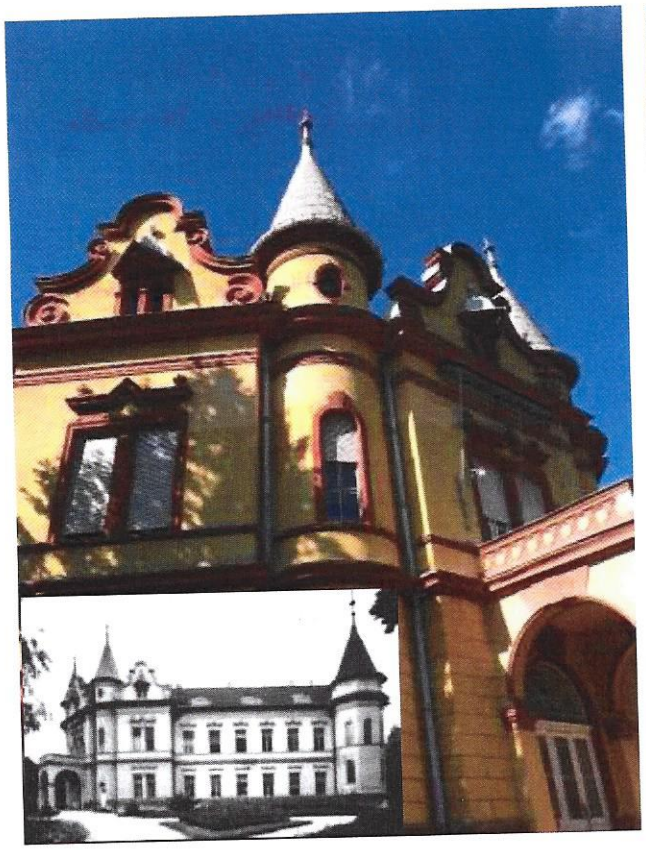

A Pallavicini-kastély késő eklektikus stílusban épült 1906-ban. Az kastélyegyüttes főépületét 1892-ben fejezték be. Építése Pallavicini Ede őrgróf nevéhez fűződik. Az értékes ingatlant 1936-ban megvásárolta Somogy Megye Törvényhatósága, hogy gyógyintézetet alakítson ki.

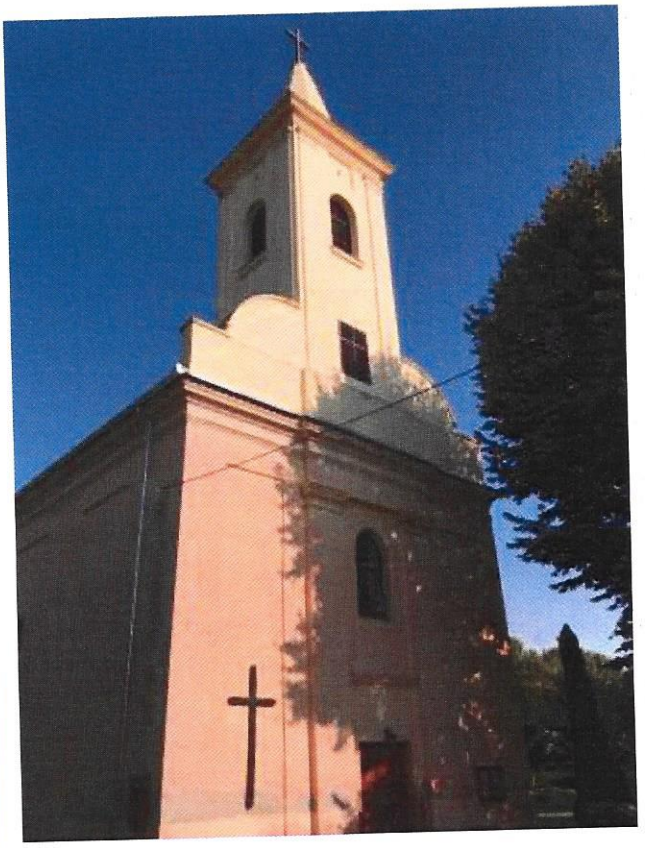

A település központjában áll az 1843-ban épített, klasszicista stílusú római katolikus templom.
Az egyhajós kis templom berendezési tárgyai közül az 1800 körül faragott copf szószék a legjelentősebb

A kórházi épületeket 17 hektáros park veszi körül. A növények többségét a XIX. században ültették, de a kórház is rendszeresen telepít exótákat.

Régészeti jelentőségű területek

A község területéről a 19. század óta ismertek régészeti leletek és lelőhelyek. E lelőhelyek egy része ma már nem lokalizálható, jelentőségük a terület történetének értékelése szempontjából mégis nagy. Az ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma jelenleg 18, ami a terület kiváló település-földrajzi adottságait bizonyítja. A Kapos völgye az emberi történelem évszázadai során szinte mindvégig igen sűrűn lakott terület volt, ezért nem véletlen a mosdósi határban talált régészeti lelőhelyek nagy száma.

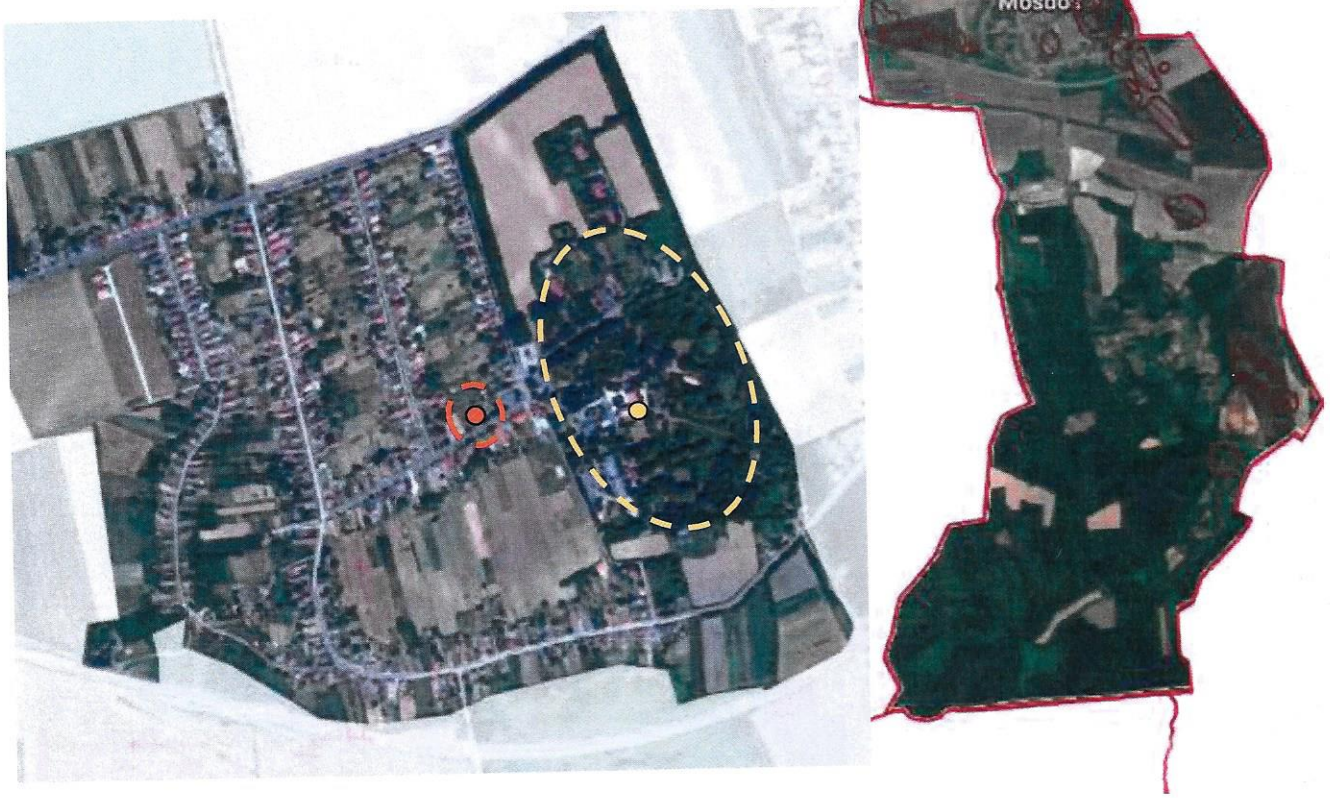

Helyi védelem alatt álló épületek

A Petőfi utcáról ágazik le a Kossuth Lajos utca, ahol a műemléki templom található. Feltehetően ez és a Rákóczi Ferenc utcák képezték a korábbi településszerkezet fő tengelyét. A védelem alá vont, építészeti hagyományokat őrző épületek többsége is e két utcában található. Az épületek fő jellemzője a díszes homlokzati kialakítás, ablak körüli vakolatdíszítés és a faoszlopos oldaltornác.

Mosdóson található helyi védelem alatt álló épületek, és műtárgyak:

1.	Kossuth L. u. 4.., 263/2.. hrsz.,	Óvoda-Kultúrház:	homlokzat, ornamentika, homlokzatdíszek
2.	Rákóczi F. u. 55., 105.. hrsz,	Gazdasági épület:	épülettömeg, gazdasági épület, homlokzatok
3.	Rákóczi u. 54.. 227. hrsz..	Gazdasági épület:	épülettömeg, gazdasági épület, homlokzatok

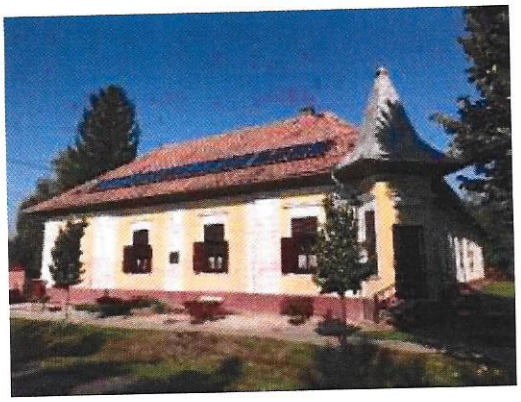

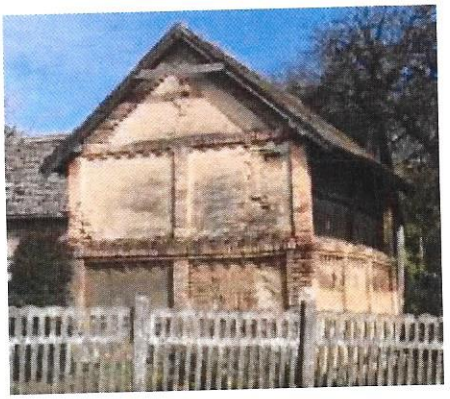

4.	Rákóczi u. 46., 222. hrsz.,	Lakóépület:	épülettömeg, homlokzatok
5.	Rákóczi u. 44.., 221. hrsz.,	Lakóépület:	épülettömeg, homlokzatok
6.	Hunyadi u. 8., 37. hrsz.,	Lakóépület:	épülettömeg, homlokzatok
7.	Vigadó hegy, 899.. hrsz.,	Szent Miklós kápolna:	teljes épület

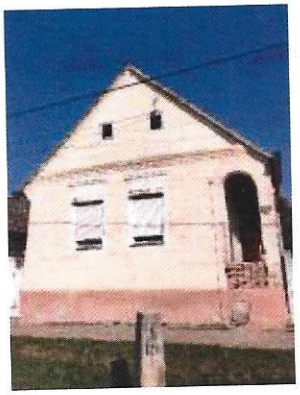
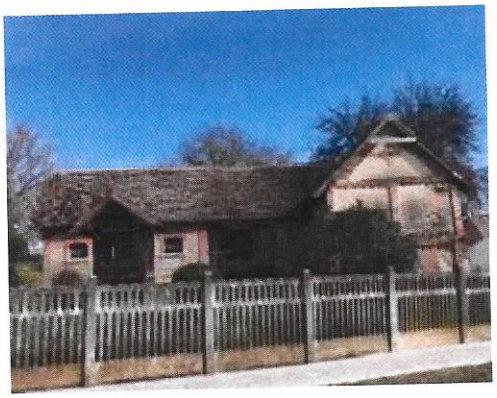

4

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Egy település karakterét nemcsak a műemlék épületek, hanem a rá jellemző, hagyományos településszerkezet, a hagyományos utcaképek, az utcát alkotó jellegzetes házak, azok telepítése, tömege, homlokzata és részletei is alkotják. Ez az eltérő arculat ad egyéni, sajátos vonzerőt a településnek, az ott lakók és az ide látogató idegenek számára is.

Történeti lakóterületek

Kialakult lakóterület

Új lakónegyed

Kórház területe

Szőlőskert (külterület)

Történeti lakóterületek

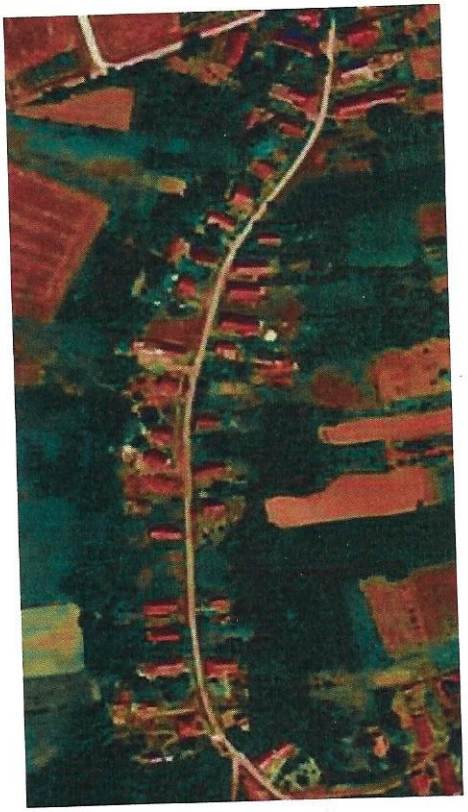

A település legrégebbi területe, a Hunyadi, Ady, Rákóczi utca mentén szerveződött organikus telek kialakítású lakóterület.

Jellemző az épületek előkert nélküli, vagy csak pár méteres előkerttel történt telepítése. Ez alapján a házak előtt a magán ingatlanokon nem jellemző a növényzet telepítése. Ezt a feladatot, az úttest mellett lévő néhol szűkös zöldterületnek kell átvennie. Több utcában fasor került telepítésre, amik szépen keretezik az út aszfaltcsíkját, és nyáron árnyékot nyújthat az épületeknek.

A terület egészét jellemzi, a szellősebb oldalhatáron álló beépítés. Jellemző az utcára merőleges tetőgerinccel létesült épület,

de találunk utcával párhuzamos gerincű, és befordított L- alakú építményeket is, amelyek a módosabb építtetők ízlésvilágát tükrözik.

Kialakult lakóterületek

A településen átmenő főút és az arra felfűződő Ifjúság, Rákóczi, Vörösmarty és Petőfi utcák, mint helyi jelentőségű útvonalak szabják meg a falu közel derékszögű rendszerben kialakult úthálózatát, melyhez a Kossuth Lajos utca is csatlakozik.

Az épületek több korszakból valók: az 1940-es évek előtt épült olykor több mint 100 éves épületektől, az 1950 után mintaterv alapján épült „kocka" házakon át egészen az 1990-es, 2000-es évek modernebb kivitelezésű lakóépületekig.

A terület nagy változatosságában is meg kell ragadni a hasonlóságokat és ily módon beilleszteni az új épületeket. Ilyen lehet a nem hivalkodó, pasztell színű, sárga, fehér, tégla színű homlokzat, a nem tagolt tetővel, és a természetes színű és alapanyagú tetőhéjazattal készülő épület. Bár az utcákban található az utcával párhuzamos módon telepített épület, ajánlott a merőleges elhelyezést preferálni, a szellősebb utcakép megtartása miatt.

Új lakóterület

Mosdós Önkormányzatának Képviselőtestülete 2004. évben több területet is kijelölt új beépítésre, azonban ezek közül csak egy terület beépítése kezdődött meg. A 61 –es számú fő úttól dél-nyugatra, az Ifjúsági utcával párhuzamosan fekszik a település legújabb lakóterülete

A telkek beépítési módjára az oldalhatáron álló a jellemző. AZ eddig megépült házak egyszerű de az építészeti hagyományokat hűen tükröző épülettömeggel és tetőkialakítással készültek, miközben az építészeti anyaghasználat a kor technikai színvonalát tükrözi. Kívánatos lenne a jövőben hasonló karakterű épületek megjelenése a területen

Szőlőskert

Mosdós központjától délre, a vasúton és a Kapos folyón túl terül el a régmúltra visszatekintő szőlőhegy területe. Néhol kis présházak, néhol nagy gazdasági épületek találhatók itt, helyenként kis szőlővel, helyenként pedig egész gazdasággal. Nevével ellentétben nem csak szőlő termelés folyik, található itt gyümölcsös kert, és gabonatábla is. A szőlőhegy dombjai közt kacskaringózó földes és kavicsos út mellett lévő kisebb-nagyobb ingatlanok, még ma is működő gazdaságokat rejtenek. Csendes vidék, mely jelzi a környéken lakók szorgalmát és fáradtságot nem ismerő alkotását a természet kincseiből. A földbe vájt pincék fölött kialakított gazdasági épületek, pihenőházak a legváltozatosabb formában jelennek meg. Az épületek kialakítása, nagysága, a tető hajlásszöge eltér, de mindegyik épület egyszerű, nem hivalkodó képet mutat, előtérbe helyezve a jól használható kialakítást. Az épületek némelyike az elmúlt időszakban felújításra került. A legfontosabb a munka és a jól megérdemelt pihenés, a termőföld mellett.

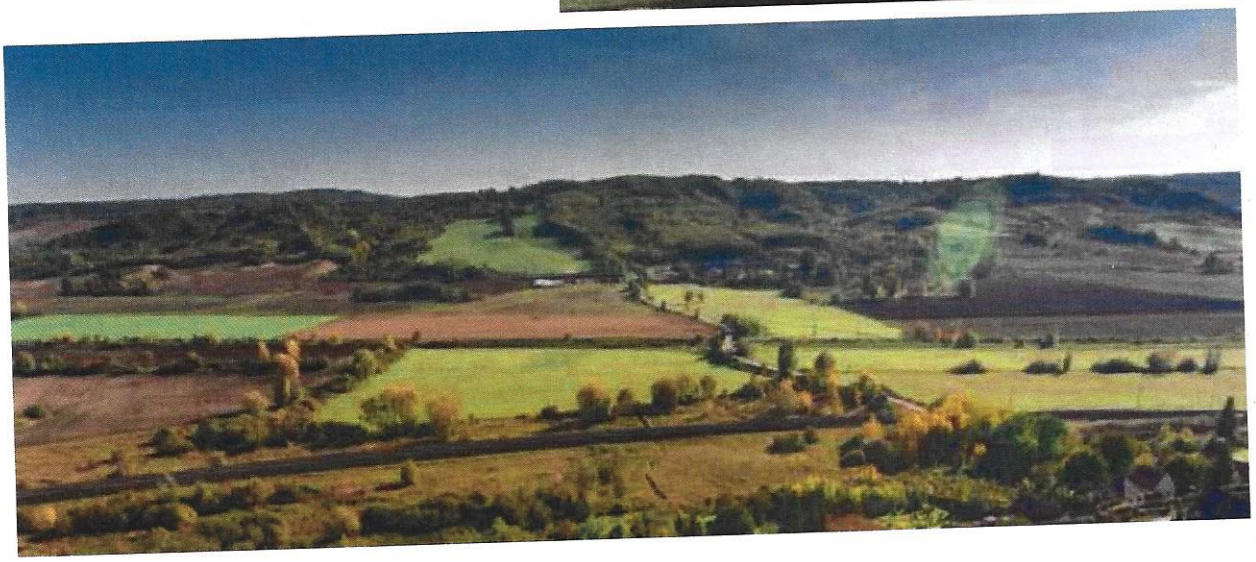

Kórház területe

A kórház közel 17 hektáros területén az eredeti kastély az évek alatt már több különböző építészeti karaktert felvonultató épülettel kibővült:

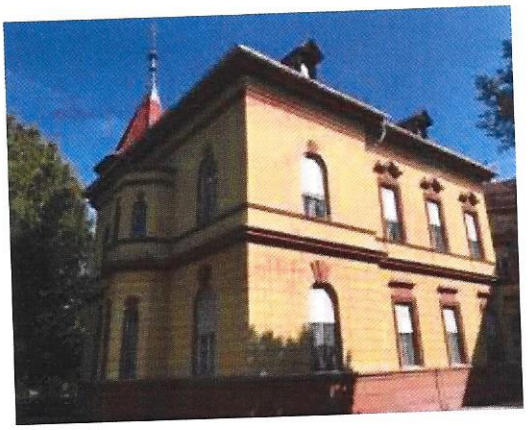

1969-ben újabb 110 ágyas betegosztályt adtak át. 1974-ben izotóplaboratóriumot alakítottak ki 1979-ben a portaépület emeletráépítésével szakrendelőket alakítottak ki, 1982-ben elkészült a 140 ágyas pavilon Az általános belgyógyászati osztály 1986. november 1-jén nyílt meg 56 ággyal. Ugyanebben az évben megkezdték a nagyméretű fedett uszoda építését.

Fentiek alapján belátható, hogy egységes építészeti karakter kialakítására nem lehetséges de az esetleges átalakítások s bővítések során mindenképpen törekedni kell a főépület meghatározó karakterének tiszteletben tartására még akkor is, ha korszerű építőanyagokkal és technológiákkal készülnek a további korszerűsítések. A másik fontos meghatározó elem a park területe, annak növényállománya mely maga is külön figyelmet érdemel.

LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEK

A lakosság megkérdezése után az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:
Problémát jelent Mosdóson is, mint minden településen, a romos épületek jelenléte. A rossz állapotú ingatlanok nagyon nagy mértékben tudják rontani az egyébként harmonikus település és utcaképet.
Többen jelezték, hogy szükség lenne egységes kialakítású utcabútorok elhelyezésére a közterületeken és sokan jelölték meg problémának, hogy a település útjain nincs megoldva a gépjármű parkolás. Ez jellemzően a főutak mentén, és az utcák főúthoz csatlakozó részein okoz gondot.
Problémaként merült fel a szűk járda, a nem megfelelő csapadékelvezetés, és a reklámhordozók jelenléte, kialakítása.
A lakosok véleménye alapján az alábbi utcaképet alakító tényezők a fontosak:

- Fontos egy utcaképben: előkert gondozottsága, fasor ültetése, járdát és az utat elválasztó növénysáv, egységes utcabútorok, homlokzat kialakítás, kerítések megjelenése, tetőformák, megjelenő színek.
- Kerítés agyaga: sövény, kovácsolt vas, fa, kő.
- Homlokzat színe: sárga, bézs, barna, zöld, fehér.
- Megőrzendő épület elemek: épület arányai, homlokzati díszítés, nyílászáró típusai, tetőfedés anyaga.

5

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Ez a fejezet arra hivatott választ adni, hogy az egyes, különböző karakterű területeken a sajátosságok alapján milyen beépítési mód, és milyen épületek elhelyezése, milyen környezet kialakítása ajánlott, a település meglévő, kialakult képének megőrzése, és továbbfejlesztése érdekében.

Egy településrész arculatához nemcsak az épületek, hanem az épület egyéb épített (kerítés, kiszolgáló műtárgyak stb.), és természeti környezete is hozzátartozik. A társadalmi élet fejlődésével a környezetből kiszakadó épített környezet elkerülhetetlen velejárója lett életünknek. Ugyanakkor az épített környezet a maguk épületeivel a legmeghatározóbb formáló erővel bírnak, mind negatív, de a törekvések szerint inkább pozitív irányban. A növényzet és a harmonikusan kialakított épített elemek, a harmonikus környezet kialakításának alapvető építő kövei.

Kialakult lakóterületek

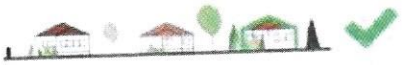

Magasság

Az épületek magassága határozza meg egy utca keretét. A településen már kialakult különböző magasságú épületek mellett, egy újonnan létesítendő ház tervezésénél érdemes a szomszédos épületek magasságát figyelembe venni.

Tetőhajlásszög

Jellemzően 30-45° közötti hajlásszögű, egyszerű, vagy kissé tagolt formájú, tetőkialakítások találhatók a területen.

Javasolt a cserép, zsindely, illetve a síkpala fedés. A hullámpala, és a táblás fémlemez fedés a lakóházak kialakításánál nem szerencsés.

Lakóterületek telkei már jellemzően beépültek, foghíj telek elvétve maradt. A kialakult építészeti arculatot az 1960-as és az 1990-es évek között épült lakóépületek építészeti jegyei határozzák meg. Új épület építése vagy meglévő épület felújítása, átépítése során a meglévő beépítésekhez való alkalmazkodás az elsődleges építészeti feladat.

Tetőkialakítás

Jellemző a kevésbé tagolt tetőkialakítás, új épületeknél az egyszerű tetőforma használata ajánlott. Változó mértékben található itt utcára merőleges és az utcával párhuzamos tetőgerinc, illetve sátortető.

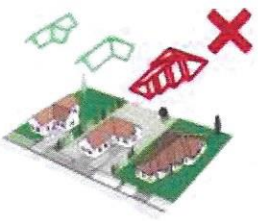

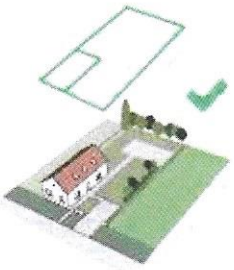

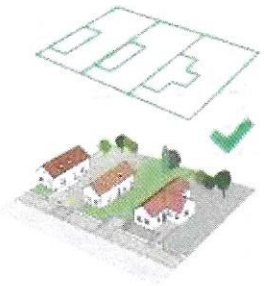

TELEPÍTÉS

A területen a lakóépületek oldalhatáros beépítéssel állnak. A főutak mentén, jellemzően előkert nélkül kerültek elhelyezésre az épületek.

Az előkert hiányában, a növény ültetése és az utcák zöldfelületeinek fejlesztése a közterületen valósulhat meg, illetve az oldalkertek méretében, az utcafronti épületek mellett. Az épületek az utcafronttól egységes távolságra állnak, így harmonikus és nyugodt hangulatot kölcsönöznek a település utcáinak. A Fő utca déli részén kialakult tágas zöldterület alkalmas parkosításra, játszótér telepítésére, és egy egységes zöldfelület kialakítására az út mellett.

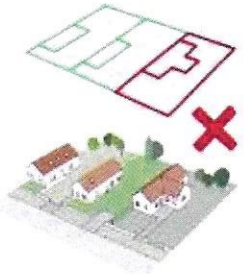

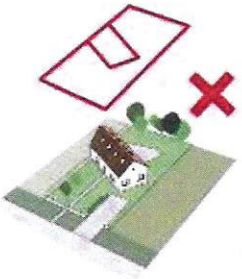

SZÍNEK

A település épületeire jellemző a visszafogott színhasználat, mind a homlokzat, mind a tetőfedés tekintetében.

A fehér és a pasztell színek használata domináns az épületek megjelenésében. A tetőfedés anyaga általában cserép, hagyományos égetett agyagra jellemző színben, illetve a szürke síkpala fedés. A hullámpala használata nem ajánlott.

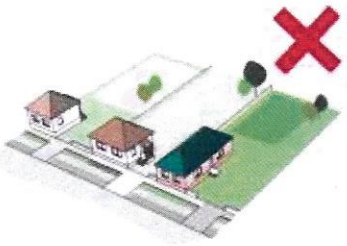

Az épületek és az utcavonal közötti előkert méretének nagy különbségei, az utcasor túlzott ki-be ugrálása rendezetlen hatást kel. Amennyiben mégis megjelenik egy nagyobb előkert ott célszerű a növényzettel, vagy kerítéssel ellensúlyozni a hatást, így visszabillentve az utca ritmusát egy harmonikusabb kialakításba.

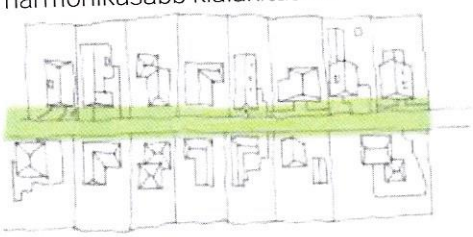

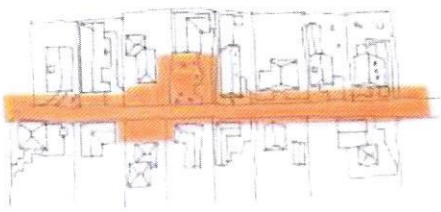

Történeti lakóterületek

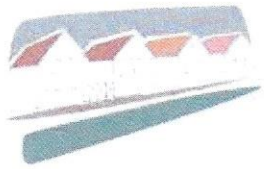

Magasság

Az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképet alkotnak, ezért az újonnan épülő épületeknek a meglévő szomszéd épületek (annak hiányában, a szemközti oldal, illetve a távolabbi épületek) magasságához kell alkalmazkodniuk. Ezen a területen már jellemzőbb az egységes magasságú épületkialakítás, mint a főút mentén.

Tetőhajlásszög

Ezen területen, jellemzően 30-45° közötti hajlásszögű, hagyományos formájú, és színű cseréppel fedett épületek találhatók.

A tetők egységes kialakítása rendezett ritmikát ad a településrésznek.

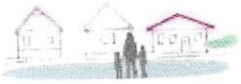

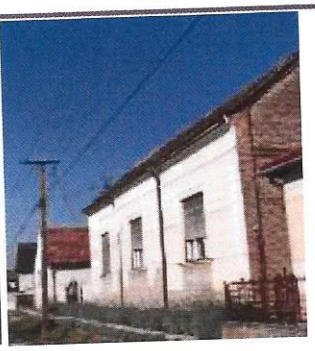

Több korszakban épült, és változatos nagyságú épületek, de a kialakítás okán, az utcakép egy egységet alkot, változatosan, de nem kirívóan. Fontos a tető formája, a homlokzat kialakítása, az épület magassága. Ugyancsak fontos az épületek előtt kialakított rendezett zöldfelület.

Tetőkialakítás

Jellemző a letisztult, tetőkialakítás, a tagolt tető nem meghatározó. Az erősen tagolt tetőfelület kialakítása kerülendő, mivel nem illeszkedik a meglévő épületek tetőformájához. Javasolt a cserép, zsindely, illetve a síkpala fedés. A hullámpala, és a táblás fémlemez fedés a lakóházak kialakításánál nem szerencsés.

TELEPÍTÉS

A területen a lakóépületek oldalhatáros beépítéssel állnak, előkert nélkül, vagy kisméretű előkertet hagyva az épület és a közterület között. Az előkert és a közterület virágokkal, illetve zöld növényzettel történő beültetése is hozzájárul a falu természet közeli, meghitt megjelenéséhez. Az épületek az utcafronti telekhatártól egységes távolságra állnak, így harmonikus és nyugodt hangulatot kölcsönöznek a település utcáinak.

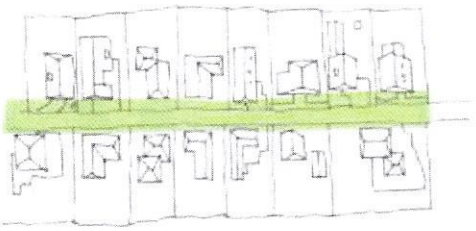

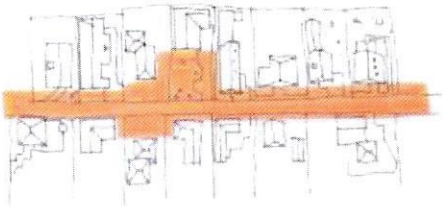

SZÍNEK

A terület épületeire jellemző a visszafogott színhasználat, mind a homlokzat, mind a tetőfedés tekintetében.
A fehér és a pasztell sárga szín a domináns az épületek megjelenésében. A tetőfedés anyaga általában cserép, illetve szürke síkpala.

Új lakóterület

Magasság

Az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképet alkotnak, ezért az újonnan épülő épületeknek a meglévő szomszéd épületek (annak hiányában, a szemközti oldal, illetve a távolabbi épületek) magasságához kell alkalmazkodniuk. Ezen a területen már jellemzőbb az egységes magasságú épületkialakítás, mint a főút mentén.

Tetőhajlásszög

Ezen területen, jellemzően 25-45° közötti hajlásszögű, hagyományos formájú, és színű cseréppel fedett épületek találhatók.

A tetők egységes kialakítása rendezett ritmikát ad a településrésznek.

Harmonikus utcakép: világos egységes, egyszerű homlokzatkialakítás, egységes tetőhajlásszög, szépen gondozott előkert és közterület, átlátást engedő, alacsony kerítések.

Tetőkialakítás

Jellemző a letisztult, tetőkialakítás, a tagolt tető nem meghatározó. Az erősen tagolt tetőfelület kialakítása kerülendő, mivel nem illeszkedik a meglévő épületek tetőformájához. Javasolt a cserép, zsindely, illetve a síkpala fedés. A hullámpala, és a táblás fémlemez fedés a lakóházak kialakításánál nem szerencsés.

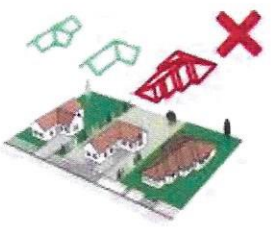

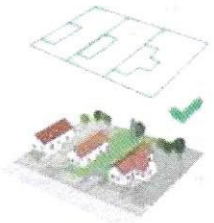

TELEPÍTÉS

A területen a lakóépületek oldalhatáros beépítéssel állnak, előkert nélkül, vagy kisméretű előkertet hagyva az épület és a közterület között. Az épületek az utcafronti telekhatártól egységes távolságra állnak, így harmonikus és nyugodt hangulatot kölcsönöznek a település utcáinak.

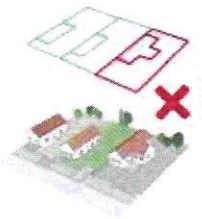

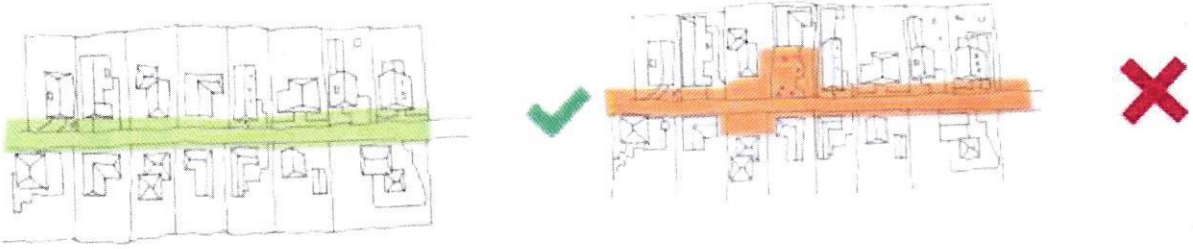

SZÍNEK

A terület épületeire jellemző a visszafogott színhasználat, mind homlokzat, mind a tetőfedé tekintetében.

A fehér és a pasztell sárga szín domináns az épülete megjelenésében. A tetőfedés anyaga általában cserép, illetve szürke síkpala.

Szőlőhegy

Magasság

Bár a területen sokféle kialakítású és magasságú épület található, a környező épületek már kialakult magasságához érdemes tartani.

Tetőhajlásszög

Tetőhajlásszög is sokféle található a területen. A tető kialakításakor érdemes figyelembe venni a közvetlen környezetben lévő épületeket, és a kialakult környezetet, domborzati viszonyokat.

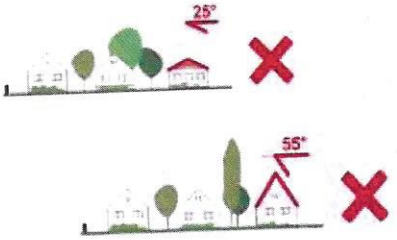

Az egymás melletti épületek, egységes kialakítása, visszafogott színei, és formája harmonikus hatást kelt. Megjelenésével az épületek illeszkednek a természetes környezetbe.

Terepkialakítás

Az emelkedő terepen kialakított gazdasági épület elhelyezésénél kerülni kell a partfalak, támfalak kialakítását, célszerűbb a terep természetes adottságait kihasználni, illetve rézsűk kialakításával kialakítani a megfelelő terepszinteket.

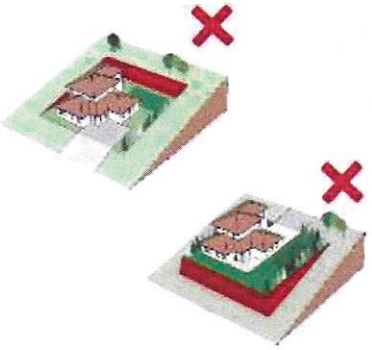

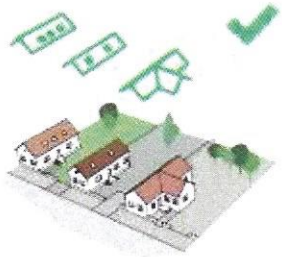

Tetőkialakítás

A területen az egyszerű tetőkialakítás a jellemző, és ez a megjelenés a természeti környezetbe is jobban illik, mint az erősen tagolt tetők.

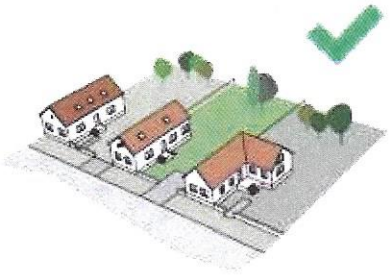

SZÍNEK

Mind a homlokzat, mind a tető meghatározásánál figyelembe kell venni a már kialakult környezetet, és a természetes tájat is, ami körbeveszi a szőlőhegyet. A harsány színek használata nem ajánlott, a területen sem jellemző a már meglévő épületekre, de a természetes környezethez is idegen.

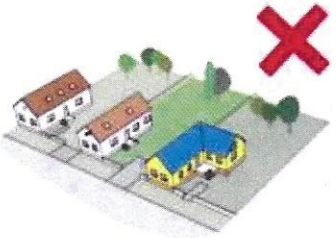

Az egyes épületek kialakításában jól látszik a különbség, mégis megvannak bennük azok a közös vonások, ami miatt egységes képet tud mutatni egy ritkán beépített természeti környezetben. A színek, és anyagok használata nem idegen a környezettől. A terepalakításnál a lankás oldalba bevájt épület nem használ hosszú, nagy támfalakat, így nem alakul ki tájidegen megjelenés. Kizárólag a közlekedés biztosítása céljából kerül átalakításra az épületen kívüli terep.

Gazdasági területek

Magasság

Egy ipari-gazdasági területen az épületek nagysága nagyban függ a funkciótól és a megkívánt paraméterektől. Ennek ellenére javasolt törekedni az egységes épületkialakításra, főleg egy különálló területen belül.

Tetőkialakítás

A tetők kialakításánál is a lehető legjobban átgondolt kialakítás a célravezető, hiszen egy gazdasági épületet is meg lehet alkotni a környezetébe, illetve az egy ingatlanon lévő épületekhez illeszkedő tetővel.

Az ipari-gazdasági területek jellegüknél fogva különböznek a lakóterületektől. A funkció sajátosságai ellenére, van mód, megjelenésében a településhez illeszkedő épületek és környezet kialakítására. Településképi szempontból kedvező lehet a védőfásítások létesítése és törekedni kell külső megjelenésében is a település szövetébe illő épületet létesíteni.

TELEPÍTÉS

Az épületek telepítésénél amennyiben lehetséges érdemes több kisebb épületet létrehozni egy nagy helyett. Az ipari-gazdasági területek ritkán tudnak a településképben szépen megjelenni, és sokszor a környezetre zavaró hatást jelenthetnek, ezért javasolt növényültetéssel védősávot létrehozni a terület körül.

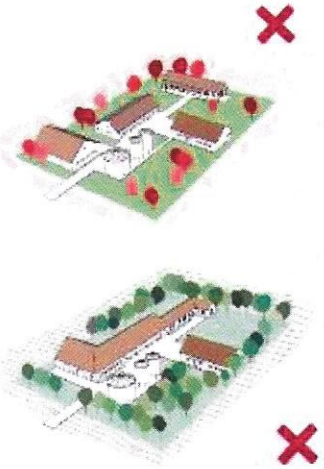

SZÍNEK

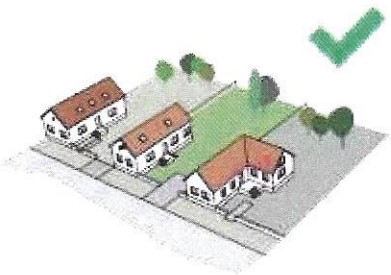

Az ipari-gazdasági területen kialakított épületeknek és egyéb építményeknek is a környezethez illő kialakításúnak kell lennie, és ez igaz a színhasználatra is. A homlokzat és a tetőfedés kialakításánál ajánlott kerülni a hivalkodó, a környezettől elütő színhasználatot.

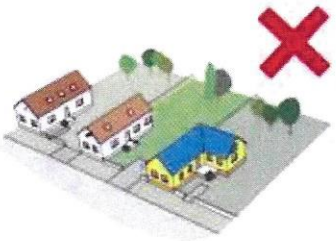

Színeiben, megjelenésében egy gazdasági épület is lehet a település szerves részét képező elem, még akkor is, ha egyébként a gazdasági területek a településen kívül találhatók, ami figyelembe véve a XX. századi gazdasági és lakóterületi szeparálódást a jövőbeli feilesztések esetében is kívánatos.

7

KÜLTERÜLET, MOSDÓS KÖRNYEZETE

Mosdós külterülete főként megművelt területekből áll. A közigazgatási területen belül erdő is találhatók, ezek többségében művelés alatt álló gazdasági erdők. Kis és nagyméretű szántóföld egyaránt megtalálható Mosdós környékén, jelezve, hogy a település életében és múltjában a mezőgazdaság a meghatározó. Ezek miatt a településen, e funkciókhoz illő épületek létesítése az elsődleges.

8

TÁJI, ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Mosdós területe a Kapos folyótól északra a Dél Külső – Somogy kistájhoz tartozik.
Mezőgazdasági szempontból kiváló adottságú, ezért évszázadok óta művelt, erősen átalakított, döntő részben a zárt tölgyesek övébe tartozó, alacsony dombvidéki terület. Somogy legkevésbé erdősült kistája. A lösszel borított platók, völgyek üde tölgyeseiből alig maradt hírmondó, zavart állományaikban azonban számos értékes, de sokszor vitatott származású növényt találunk A kistáj keleti felében az erdőssztyepp-jelleg felerősödik, az erdőkből azonban itt is csak töredékek maradtak fenn. Az egykor intenzíven legeltetett, meredek oldalakon a magasfüvű, szubmediterrán jellegű löszgyepek értékes maradványait találjuk Az élőhelyek regenerációs képessége a túlzott fragmentáltság következtében általában gyenge, az özöngyomok viszont igen sikeresen terjeszkednek, gyomflórája közepesen gazdag.

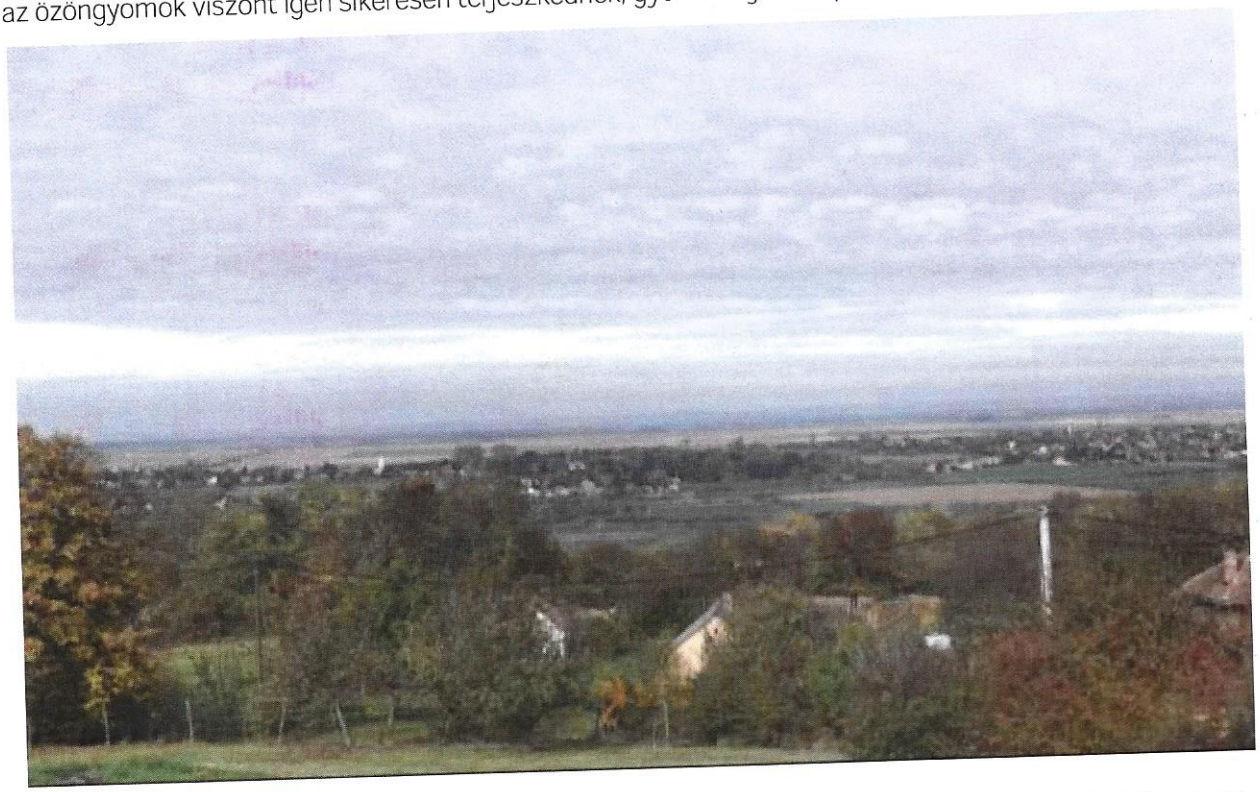

A Kapostól délre terül el a település azon része, mely az Észak-Zselic kistájhoz tartozik. A Dél-Dunántúl leginkább montán jellegű dombvidéki kistája, melynek jelentős részét őshonos erdőségek borítják. Meghatározó klímazonális növényzete ezüsthársas bükkös, kevésbé csapadékos részein és fagyzugos völgyekben gyertyános-kocsánytalan tölgyesek találhatók. A dombság peremi részein valaha cseres-tölgyesek, sőt foltokban molyhos tölgyesek is előfordultak, de a települések és zártkertek kiterjedésével ezek nagyrészt eltűntek, csak északkeleten maradtak fenn állomány-töredékeik. A Kapos-völgy rétjei nagyrészt degradálódtak, de közepes természetességű foltok előfordulnak. A dombsági irtásrétek a legeltetés és kaszálás megszűnése után nagyrészt beerdősültek, de maradvány-foltjaikon néhány ritka növényfaj A táj regenerációs potenciálja erős, a spontán cserjésedés-erdősülés gyors. Az erdei flóra jellegzetességeit főként a szubmediterrán elterjedésű növényfajok adják

Nemzeti Ökológiai Hálózat és Tájképvédelmi területek

9

KERÍTÉSEK

Mosdós település nagy része nem közvetlenül a főútra települt, hanem a főútról nyíló utcákra, a vasút és a főút közé.

A település nyugodt környezetben fekvő, közepes lélekszámú falu, így a buszközlekedést leszámítva az utcákon lévő forgalom nem jelentős. A település lakói ismerik egymást, az idegenek jelenléte elenyésző. Ezek a körülmények a lakossági kérdőívek alapján Mosdós nagy részén nem igénylik a tömör átláthatatlan kerítés építését és a hanggátlásnak sincs szerepe. A település egészére az áttört, átláthatást biztosító léc kerítések, fém- illetve kőkerítések jellemzőek. Kiemelkedő a történeti településrészen fellelhető néhol több mint száz éves kőkerítések sora.

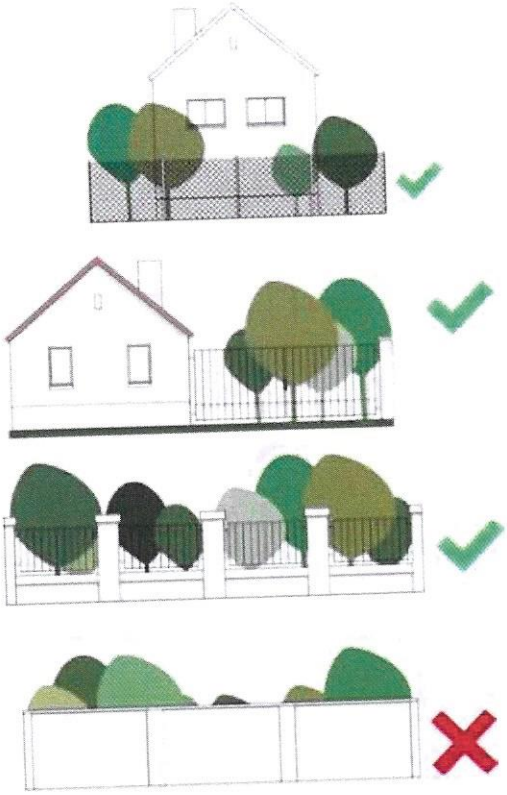

KERTEK

Mosdós területén nagyon fontos a mezőgazdasági kötődés, és a természet közelsége. A kertek, veteményesek is funkcionálisan a növénytermesztéshez kötődnek, ezért a termények tárolásához, elszállításához szükséges melléképületek, kocsi behajtók találhatók itt. Amennyiben nincs mindennapi használatban a lakóépület vagy a környezetében lévő zöldterület, akkor füvesített formában, vagy természetes elvadultságukban lelhetők fel a kertek.
Mosdóson a telkek /elő- és oldalkert, gazdasági udvar/ nagy része gondozott parasztudvar, de díszkertrész mindenhol látható. Jellemző növényfajok: akác, szomorúfűz, luc- és ezüstfenyő, hamisciprus, tuják, dió és egyéb gyümölcsfák, orgona, fagyal, aranyvessző, rózsa, puszpáng, - és néhol formás, idős példányok is találhatók. Az örökzöldek aránya magas.

Telepítésre ajánlott növények listája:

A közterületeken és magántelkeken a helyi klímának, talajviszonyoknak megfelelő, tájba illő növények alkalmazandók.

FÁK: zöldjuhar, korai juhar, vadgesztenye, enyves éger, nyírfa, díszcseresznye, platán, ezüst hárs

FENYŐK: hamisciprus, boróka, vörösfenyő, lucfenyő, tiszafa

CSERJÉK: som, mogyoró, madárbirs, kecskerágó, aranyvessző, tűztövis, fagyal

A Kórház kertje magán viseli a kastély hajdani parkjának nyomait. Ez a kert elsősorban az itt gyógyulók rekreációját segíti elő, azonban látogatható a lakosok számára is. A jelentős nagyságú zöldterület nagyon sok szép, idős, értékes növényállománnyal rendelkezik. A fenyők aránya nagy, változatosak és mutatósak a különböző korú példányok. Megemlítendők a matuzsálemkorú juharok, gesztenyék, platánok, melyek a borostyán aljnövényzettel romantikus parkrészleteket hangulatát kelti. A park egy részén a burkolatok, padok elhanyagoltak, elhasználódtak, hiányosak, pótlásukra, karbantartásukra gondot kell fordítani. Az öreg fák viszont gondozást kívánnak: elszáradt ágak lefűrészelése, eltávolítása, sebkezelés, cserjefoltok ritkítása, ifjítása.

11

HOMLOKZATKÉPZÉS

A településen a hagyományos homlokzatképzés a jellemző, alacsony lábazattal, és pasztell, illetve fehér színnel. Az utcákban több helyen találhatunk visszafogott díszítéssel ellátott épületet. A lakóházak általában egy, illetve két ablakkal néznek az utca felé. A közterületre párhuzamos tetőgerinccel épült házak rendelkeznek általában három-négy ablakkal az utcafronti homlokzaton.

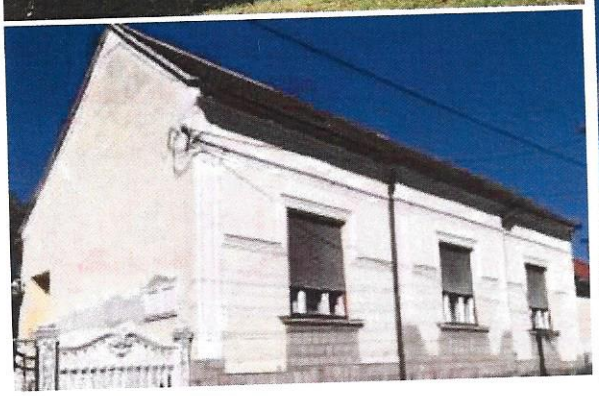
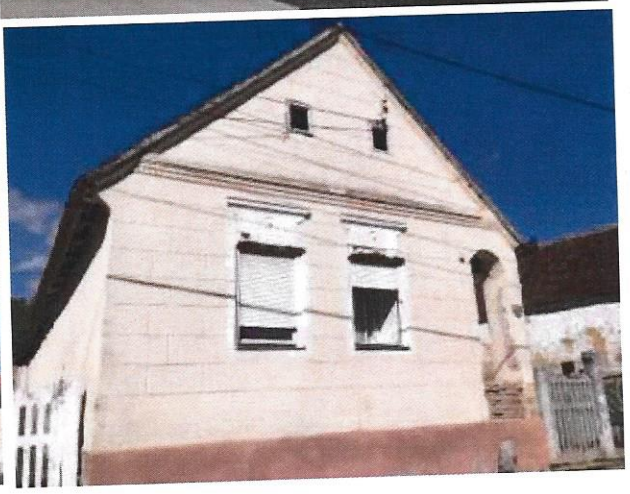

12

RÉSZLETEK

A hagyományos népi építészetben kialakult, rengeteg érdekes részletet fedezhetünk fel a településen. A nyílászárók, falsarkok kialakítása, de még a padlástér szellőzését ellátó nyílások, valamint azok záró fedelei is szépen díszítettek. Ezen kialakítások folytatása az új épületeken is ajánlott, részleteiben is szép egységet képezve a régi és az új épületek között.

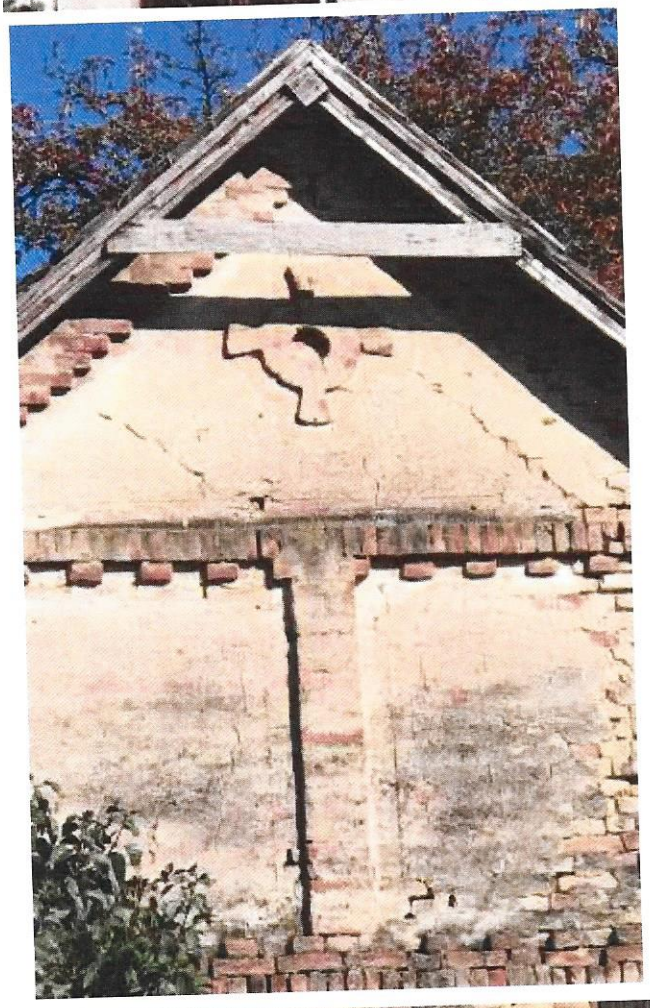

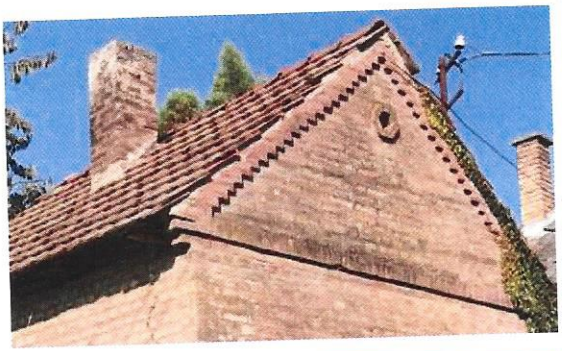

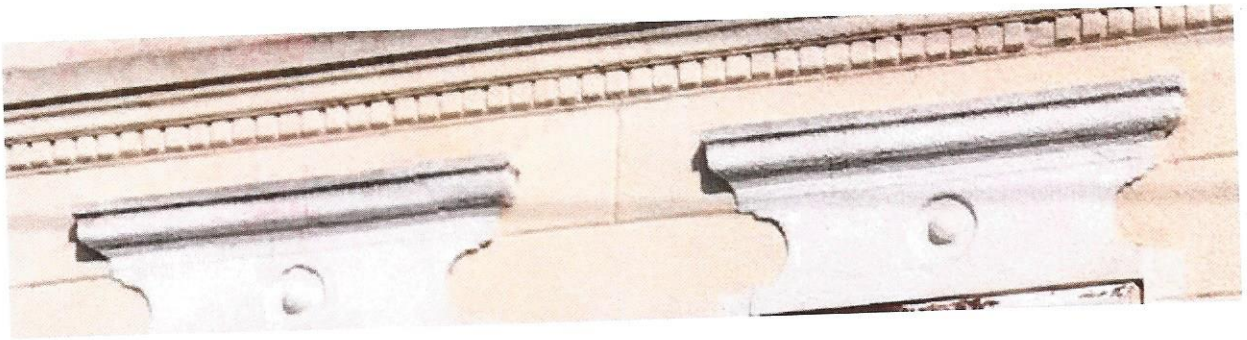

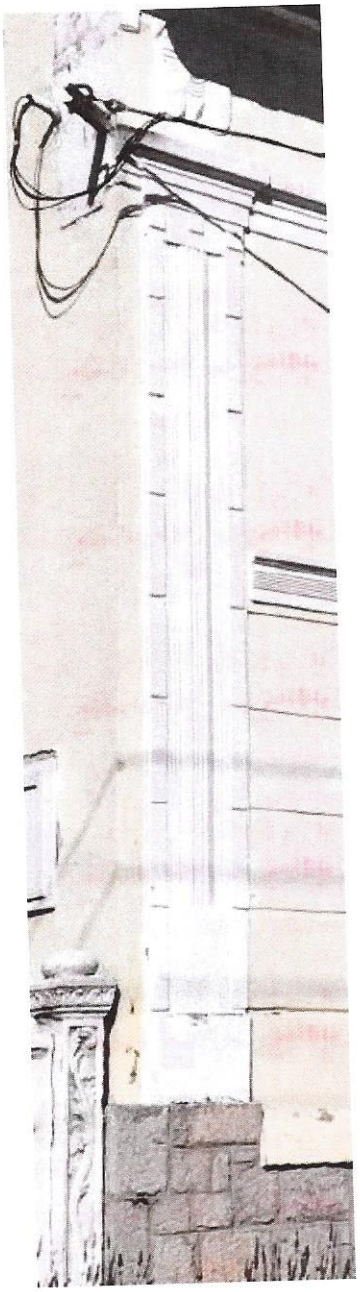

A finom részletek szerte az egész településen megtalálhatók. Érdemes felnézni a házak tetejére, az oromfalak kis részleteit megfigyelni, a nyílászárók szemöldökét, épületek bejáratait tüzetesen megnézni. Mindenhol érdekességet találhatunk, a legegyszerűbb épülettől a legdíszesebbekig.

AJTÓK, ABLAKOK

A faluképet őrző házak megjelenését a településkarakter hangulatát nagyban befolyásolják a nyílászárók. Az épület zárt tömegét az ajtók, ablakok nyitják meg a külvilág felé.
A népi építészet házain fából készült osztott, álló arányú ablakokat, ajtókat használtak, barnára vagy zöldre festve.
A módosabb emberek épületeit faragott díszítéssel látták el.
Az oromzaton megjelenő padlásszellőző nyílás ezeknek az épületeknek elmaradhatatlan része.
A hagyományos nyíláskialakítás ezen a településrészen is megfigyelhető: Kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztású.

Az ajtók, ablakok, kapuk a sokszor puritán kialakítású ház díszei is. Az egyszerűbb épületeknél is megjelennek azok az ablakkeretezések, díszes deszkakapuk, melyek a településrészt karakterét is meghatározhatják.

Hagyományosan gazdag részletképzésükkel, a hozzájuk kapcsolódó ablakpárkányokkal, szemöldök kialakítással a ház meghatározó alkotóelemeivé válnak, ezért azokat lehetőség szerint mindig meg kell tartani és felújítani, vagy hasonló részletgazdagságú elemekkel javasolt pótolni!

UTCÁK, TEREK, KÖZKERTEK

14

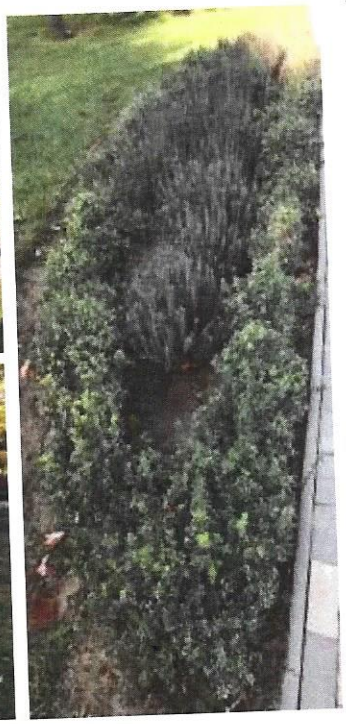

Mosdós utcái zöld környezetben fekszenek, a házak a közlekedési területtől több méterre helyezkednek el. A központban találhatók a települést kiszolgáló funkciók, mint például a Polgármesteri Hivatal és a bolt. A központban az intézmények tövében kialakulni látszik egy jelentősebb egybefüggő zöldterület mely zöldfelületi játszó és pihenő helyet egyesítve magában, az aktív és passzív kikapcsolódásnak is szeparáltan helyet biztosít. Ezt az irányvonalat javasolt tovább folytatni az itt kialakult pácolt nyers fa bútorokkal, berendezési tárgyakkal.

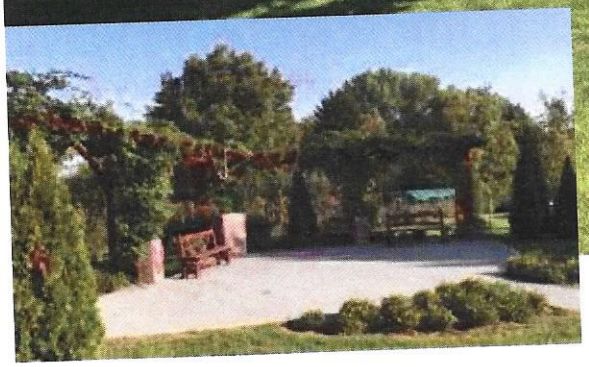

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Hirdetések és reklámtáblák, óriástáblák jelenléte nem jellemző a településen. Ugyanakkor a megjelenő kisebb reklámfelületek elhelyezése is fontos szerepet játszik a település képének alakulásában. Reklámhordozó berendezés elhelyezése, csak utcabútor, például pad, buszmegálló, köztéri szemetes felületén ajánlott, és ott is jól megtervezett helyre, ami beleillik a bútorzat kialakításába. Óriástábla és henger reklámfelület elhelyezése kifejezetten nem ajánlott, tekintve a település jelenleg kialakult állapotát és természet közeli elhelyezkedését.

16

ENERGIAELLÁTÁSI ÉS HÍRKÖZLÉSI ÉPÍTMÉNYEK

A felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építményeket, műtárgyakat a település belterületén, elsősorban közterületen kell elhelyezni, a település szövetébe, és építészeti karakteréhez illeszkedő módon. Külterületen, a védett táji értékek területén sajátos építményt elhelyezni nem lehet. Sajátos építmények elhelyezése során meg kell őrizni a település kül- és belterületi kialakult képét.

A sajátos építmények mérete csak a legszükségesebb mértékig növelhető, anyaghasználatban, és színhasználatban a természetes megjelenést kell előtérbe helyezni. Ajánlott az egyszerű forma. Vezetékek létesítésénél, illetve fejlesztésénél előtérbe kell helyezni a föld alatti, rejtett megoldásokat.

Mobil bázisállomás létesítésénél keresni kell a meglevő objektumok használatának lehetőségét (meglevő torony, víztorony, kémény, templomtorony, magasabb ipari létesítmények, lakóépületek, stb.).

A belterületi berendezések illetve az antennatartók elhelyezésének biztosítása mindenképpen kiemelt közérdek, ezért ezt korlátozni településképi szempontok alapján is csak racionális keretek között célszerű.

A napelemeket, napkollektorokat, egyéb műszaki berendezéseket igyekezni kell oly módon elhelyezni, hogy az az utcaképet ne zavarja.

JÓ PÉLDÁK

IMPRESSZUM

MOSDÓS KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA

cím: 7257 Mosdós,
Kossuth utca 1/a.
Telefon: 06 (82) 579 022
e-mail: info@mosdos.hu
http://www.mosdos.hu/

SZERKESZTETTE: Gáts András

SZÖVEG: Gáts András

FOTÓ: Gáts András, Luthár Kristóf

GRAFIKAI TERVEZÉS :
Gáts András,

FELHASZNÁLT FORRÁSOK:
SZÖVEG:
Mosdós településrendezési terve, készítette: Fazekas és Társa Bt.,
módosítás: Gáts András;
http://www.novenyzetiterkep.hu
www.uzenetblogol.blog.hu;
www.muemlekem.hu;
https://magyarcimerek.hu

FOTÓ:
google maps, google street view; google fénykép kereső;
hu.wikipedia.org;
http://mapio.net;
https://magyarcimerek.hu;
www.designboom.com;
http://www.metalco.it;
www.broxap.com;
http://tak.lechnerkozpont.hu/.

Mosdós, 2017. október